

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ДРЖАВНА РЕВИЗОРСКА ИНСТИТУЦИЈА

ИЗВЕШТАЈ

**о ревизији финансијских извештаја и правилности пословања Народне
банке Србије за 2013. годину у делу који се односи на коришћење
јавних средстава и на пословање са државним буџетом**

Број: 400-165/2014-07

Београд, 20. новембар 2014. године

С а д р ж а ј

	<i>Страна</i>
ИЗВЕШТАЈ ДРЖАВНЕ РЕВИЗОРСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ	3
1. Извештај о ревизији финансијских извештаја	3
2. Извештај о ревизији правилности пословања	4
ПРИЛОГ I РЕЗИМЕ ПРЕПОРУКА	5
ПРИЛОГ II НАПОМЕНЕ УЗ ИЗВЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И ПРАВИЛНОСТИ ПОСЛОВАЊА НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ ЗА 2013. ГОДИНУ	8
ПРИЛОГ III ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ КОЈИ СЕ САСТАВЉАЈУ НА ДАН 31. ДЕЦЕМБАР 2013. ГОДИНЕ	47

ИЗВЕШТАЈ
ДРЖАВНЕ РЕВИЗОРСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

Краља Петра 12
11000 Београд

1. Извештај о ревизији финансијских извештаја

Извршили смо ревизију финансијских извештаја Народне банке Србије за 2013. годину у складу са Уставом Републике Србије¹, Законом о Државној ревизорској институцији², Програмом ревизије Државне ревизорске институције за 2014. годину, Закључком о спровођењу ревизије број 400-165/2014-07 од 23. јануара 2014. године, Међународним стандардима ревизије (ISA) и Међународним стандардима врховних ревизорских институција (ISSAI).

Финансијски извештаји се састоје од: 1) Биланса стања на дан 31. децембра 2013. године; 2) Биланса успеха; 3) Извештаја о токовима готовине; 4) Извештаја о променама на капиталу; 5) Напомена уз финансијске извештаје; и 6) Статистичког анекса за 2013. годину.

Одговорност руководства за састављање финансијских извештаја

У складу са одредбама Статута Народне банке Србије од 30. јануара 2013. године³, руководство је одговорно за састављање и објективну презентацију финансијских извештаја у складу са законом којим се уређују рачуноводство и ревизија и Међународним рачуноводственим стандардима, односно Међународним стандардима финансијског извештавања.

Ова одговорност обухвата осмишљавање, успостављање и одржавање интерних контрола, које су релевантне за састављање и објективну презентацију финансијских извештаја који не садрже погрешне информације од материјалног значаја услед криминалне радње или грешке.

Одговорност ревизора

Наша одговорност је да, на основу извршене ревизије, изразимо мишљење о овим финансијским извештајима.

Ревизију смо извршили у складу са Законом о Државној ревизорској институцији, Пословником Државне ревизорске институције⁴ и Међународним стандардима врховних ревизорских институција.

Ови стандарди захтевају да поступамо у складу са етичким захтевима и да ревизију планирамо и извршимо на начин који омогућава да се, у разумној мери, уверимо да финансијски извештаји не садрже материјално значајне погрешне исказе.

Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа којима се потврђују исказани подаци, као и обелодањивање података у финансијским извештајима. Избор поступака је заснован на ревизоровом просуђивању, укључујући и процену ризика од материјално значајних погрешних исказа у финансијским извештајима, било услед криминалне радње или грешке. Приликом процене ризика, ревизор разматра и интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извештаја, у циљу осмишљавања ревизијских поступака који су одговарајући у датим околностима. Ревизија такође укључује процену

¹ „Службени гласник РС“, бр. 98/2006

² „Службени гласник РС“, бр. 101/2005, 54/2007 и 36/2010

³ „Службени гласник РС“, бр. 12/2013

⁴ „Службени гласник РС“, бр. 9/2009

адекватности примењених рачуноводствених политика и значајних процена извршених од стране руководства, као и оцену целокупне презентације финансијских извештаја.

Сматрамо да су прибављени ревизијски докази довољни и одговарајући и да обезбеђују основ за наше мишљење.

Мишљење

По нашем мишљењу финансијски извештаји Народне банке Србије за 2013. годину у делу који се односи на пословање са државним буџетом дају истинит и објективан приказ стања на дан 31. децембра 2013. године и припремљени су, по свим материјално значајним питањима, у складу са применљивим оквиром финансијског извештавања.

2. Извештај о ревизији правилности пословања

Извршили смо ревизију правилности пословања Народне банке Србије за 2013. годину која обухвата ревизију активности, финансијске трансакције и информације, које су укључене у финансијске извештаје Народне банке Србије за 2013. годину.

Одговорност руководства за правилност пословања

Поред одговорности за припремање и презентацију годишњих финансијских извештаја, као што је напред наведено, руководство Народне банке Србије за 2013. годину је такође, дужно да обезбеди да су активности, трансакције и информације, које су приказане у финансијским извештајим, у складу са прописима у Републици Србији.

Одговорност ревизора

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извештајима, као што је напред наведено, наша одговорност укључује и изражавање мишљења да ли су активности, трансакције и информације које су исказане у финансијским извештајима по свим материјално значајним аспектима, у складу са прописима у Републици Србији.

Ова одговорност укључује и спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о томе да ли су приказани расходи и издаци, приходи и примања извршени у складу са намером законодавца, односно у складу са прописима у Републици Србији. Ти поступци укључују и процену ризика од материјално значајне неусклађености.

Сматрамо да су прибављени ревизијски докази довољни и одговарајући и да обезбеђују основ за наше мишљење.

Мишљење

По нашем мишљењу активности, финансијске трансакције и информације које су приказане у финансијским извештајима су у складу са прописима у Републици Србији, датим овлашћењима и планираном сврхом.

Радослав Сретеновић,

Генерални државни ревизор
Државна ревизорска институција
Макензијева 41
11000 Београд, Србија

Београд, 20. новембар 2014. године

РЕЗИМЕ ПРЕПОРУКА

С а д р ж а ј

	<i>Страна</i>
1. Резиме датих препорука у ревизији финансијских извештаја	7
2. Резиме датих препорука у ревизији правилности пословања	7

1. Резиме датих препорука у ревизији финансијских извештаја

Препоручује се Народној банци Србије:

- 1) да обрачун производње у целини врши применом апликативног софтвера за алокацију трошкова, без испостављања ручних налога за књижење (*Напомена 2.8.1.8. – Препорука 4*).

2. Резиме датих препорука у ревизији правилности пословања

Препоручује се Народној банци Србије:

- 1) да усклади структуру финансијског плана са структуром биланса успеха, ради праћења реализације планираних величина (*Напомена 2.6. – Препорука 1*);
- 2) да са Републиком Србијом регулише исказана потраживања по основу кредита из примарне емисије и осталих кредита у износу од 748.337 хиљада динара, по уговорима које су 1995. и 2000. године закључиле бивша Народна банка Југославије и Савезна Република Југославија (*Напомена 2.8.1.4. – Препорука 2*);
- 3) да оконча започети поступак дораде одговарајућег апликативног софтвера за вредновање залиха, у делу свођења залиха готових производа на нето продајну цену (*Напомена 2.8.1.8. – Препорука 3*).

ПОСТУПАЊЕ ПО ПРЕПОРУКАМА

На основу члана 40. став 1. Закона о Државној ревизорској институцији, Народна банка Србије је дужна да поднесе Институцији писани извештај о поступању по препорукама у року од 60 дана, почев од дана уручења овог извештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ ИЗВЕШТАЈ

о ревизији финансијских извештаја и правилности пословања Народне банке Србије за 2013. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом

Број: 400-165/2014-07

Б е о г р а д, 20. новембар 2014. године

Садржај

	<i>Страна</i>
2. НАПОМЕНЕ УЗ РЕВИЗОРСКИ ИЗВЕШТАЈ	10
2.1. Подаци о субјекту ревизије	10
2.2. Спровођење монетарне политике	12
2.3. Управљање девизним резервама Народне банке Србије	14
2.4. Контрола пословања банака и надзор над обављањем делатности осигурања	19
2.5. Послови Народне банке Србије за Републику	20
2.6. Рачуноводствени систем	21
2.7. Интерна ревизија	23
2.8. Позиције биланса стања	24
2.8.1. Имовина	24
2.8.2. Обавезе	33
2.8.3. Капитал	39
2.8.4. Ванбилансне позиције	40
2.9. Позиције биланса успеха	43
2.9.1. Приходи и расходи од камата	43
2.9.2. Остале позиције биланса успеха	43
2.10. Финансијски резултат	45
2.11. Јавне набавке	46
2.12. Судски спорови	46

2. НАПОМЕНЕ УЗ РЕВИЗОРСКИ ИЗВЕШТАЈ

2.1. Подаци о субјекту ревизије

а. Настанак Народне банке Србије

Почетак рада Народне банке Србије се везује за Привилеговану банку Краљевине Србије основану 1884. године. Назив Народна банка датира из 1920. године када је основана Народна банка Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, која је 1929. године променила назив у Народну банку Краљевине Југославије. Од 1946. године, Народна банка Србије своје функције обавља под називом Народна банка Југославије, као централна монетарна институција најпре Федеративне Народне Републике Југославије (ФНРЈ), касније Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (СФРЈ), све до њеног распада 1991. године. Народна банка Србије је наставила своје пословање у Београду као централна банка СФРЈ представљајући две републике претходне Југославије - Србију и Црну Гору, које су у априлу 1992. године формирале Савезну Републику Југославију. Законом о Народној банци Југославије из јуна 1993. године банка је дефинисана као једина и независна емисиона банка монетарног система. У складу са Законом о спровођењу Уставне повеље Државне заједнице Србије и Црне Горе, који је ступио на снагу 4. фебруара 2003. године, банка је наставила да врши своју функцију као централна банка Републике Србије што је накнадно регулисано и Законом о Народној банци Србије усвојеним 19. јула 2003. године.

б. Циљ и функције Народне банке Србије

Народна банка Србије је централна банка Републике Србије и њена улога је одређена Уставом Републике Србије, Законом о Народној банци Србије и другим законом. Народна банка Србије је самостална и независна у обављању прописаних функција и подлеже надзору Народне скупштине, којој и одговара. За обавезе Народне банке Србије јемчи Република Србија, као власник целокупног капитала банке.

Основни циљ Народне банке Србије јесте постизање и одржавање стабилности цена и очување стабилности финансијског система, као и да не доводећи у питање остваривање свог основног циља, подржава спровођење економске политике Владе Републике Србије послујући у складу с начелима тржишне привреде.

Народна банка Србије утврђује и спроводи монетарну и девизну политику и управља девизним резервама, утврђује и спроводи активности и мере ради очувања и јачања стабилности финансијског система, издаје новчанице и ковани новац, управља токовима готовине, унапређује несметано функционисање платног система, а обавља и друге послове као и послове за Републику Србију не угрожавајући при том своју самосталност и независност.

с. Органи Народне банке Србије

Органи Народне банке Србије су: 1) Извршни одбор Народне банке Србије; 2) гувернер Народне банке Србије; 3) Савет гувернера Народне банке Србије. Извршни одбор, гувернер и директор Управе за надзор одговорни су за остваривање циљева Народне банке Србије у оквиру законом утврђених надлежности.

Извршни одбор чине гувернер, директор Управе за надзор и вицегувернери Народне банке Србије. Извршни одбор утврђује монетарну и девизну политику, као и активности ради очувања и јачања стабилности финансијског система, а посебно утврђује монетарну политику, политику одобравања краткорочних кредита и политику курса динара и друге инструменте и мере монетарне и девизне политике. Извршни одбор на предлог Управе за надзор доноси прописе у области контролне и надзорне функције над финансијским институцијама и решењем, које потписује гувернер, одлучује о давању и одузимању финансијским институцијама дозвола за рад, односно обављање делатности.

Гувернер руководи пословањем Народне банке Србије и организује њен рад, спроводи одлуке Извршног одбора и Савета гувернера и доноси прописе, опште и појединачне акте из надлежности Народне банке Србије који законом нису стављени у надлежност Извршног одбора или Савета гувернера. Гувернера бира Народна скупштина Републике Србије, на шест година, са правом поновног избора.

Савет гувернера Народне банке Србије бира Народна скупштина, а исти нису запослени у Народној банци Србије. Савет гувернера доноси Статут, финансијски план, усваја годишње финансијске извештаје, врши надзор над системом финансијског извештавања, управљањем ризицима, унутрашњим контролама, интерном ревизијом и над обављањем усклађености пословања у Народној банци Србије и др.

d. Однос Народне банке Србије према Народној скупштини и Влади Републике Србије

Народна банка Србије доставља Народној скупштини, ради информисања, програм монетарне политике за наредну годину. У вези са спровођењем монетарне политике, Народна банка Србије подноси Народној скупштини полугодишњи и годишњи извештај о монетарној политици уз образложење свих фактора који су утицали на спровођење те политике. Народној скупштини Народна банка Србије подноси годишњи извештај о свом пословању и резултатима рада, који садржи податке о остварењу циљева у обављању функција Народне банке Србије.

Гувернер Народне банке Србије може бити позван на седницу Владе, док Влада, односно надлежна министарства достављају Народној банци Србије, ради давања мишљења, нацрте закона и других прописа који су у вези с циљевима, функцијама, правима и обавезама Народне банке Србије (нацрт меморандума о буџету, економској и фискалној политици и нацрт закона којим се уређује буџет).

Министарство надлежно за послове финансија, и то најмање једном годишње, доставља Народној банци Србије писмено обавештење о планираним новим задужењима Републике у иностранству, као и о очекиваним коришћењима иностраних кредита и отплатама по тим кредитима, ради сагледавања утицаја ових задужења на утврђивање и спровођење монетарне политике.

e. Имовина и капитал Народне банке Србије

Имовина коју Народна банка Србије користи за своје пословање је у својини Републике Србије, а састоји се од динарских и девизних краткорочних и дугорочних пласмана, девизних средстава, хартија од вредности, остале активе и имовинских права у поседу Народне банке Србије, покретних и непокретних ствари и новчаних средстава на жиро-рачуну Народне банке Србије.

Република Србија је власник целокупног капитала Народне банке Србије, који чине основни капитал и посебне резерве. До достизања износа минималног основног капитала Народне банке Србије од 10.000.000 хиљада динара, целокупна добит Народне банке Србије распоређује се у основни капитал, а после достизања минималног износа основног капитала целокупна добит распоређује се у посебне резерве Народне банке Србије до достизања износа ових резерви од 20.000.000 хиљада динара. После достизања прописаних износа минималног основног капитала и износа посебних резерви, добит проистекла из курсних разлика и ревалоризационих резерви се распоређује у основни капитал и посебне резерве (33,3% и 66,7%). После достизања прописаних износа минималног основног капитала и износа посебних резерви, добит која није проистекла из курсних разлика и ревалоризационих резерви се распоређује у основни капитал (10%), посебне резерве (20%) и у буџет (70%).

Остварени губитак Народне банке Србије покрива се из посебних резерви и основног капитала изнад нивоа минималног основног капитала, а ако наведена средства нису довољна - из буџета Републике Србије или из хартија од вредности које у ту сврху, под тржишним условима, издаје Република и преноси Народној банци Србије.

2.2. Спровођење монетарне политике

Постизање циљане инфлације Према Програму монетарне политике Народне банке Србије у 2013. години⁵, основни циљ монетарне политике Народне банке Србије је био постизање циљане инфлације у средњем року, ради одржавања стабилности финансијског система и остваривања одрживог економског раста. Монетарна политика се заснивала на Меморандуму Народне банке Србије о монетарној стратегији⁶ и Меморандуму Народне банке Србије о циљаним стопама инфлације до 2014. године⁷.

Циљ монетарне политике Народне банке Србије у 2013. години је био изражен као годишња процентуална промена индекса потрошачких цена, тако да циљана инфлација износи $4,0\% \pm 1,5$ п.п., што је изнад нивоа циљане инфлације у развијеним земљама која износи 2% или 2,5%.

У првих шест узастопних месеци 2013. године инфлација се кретала изнад горње границе дозвољеног одступања од циља, због чега су у писму гувернера К. бр.137/1/13 од 12. јула 2013. године достављеном Влади Републике Србије објашњени разлози тог одступања, дате су предузете мере и оне које се морају предузети да би се обезбедила ниска и стабилна инфлација у средњем року. Изнета су и очекивања везано за време у коме ће се инфлација вратити у оквире дозвољеног одступања од циља.

Програмом монетарне политике Народне банке Србије у 2013. години је предвиђено да Извршни одбор Народне банке Србије доноси одлуке о монетарној политици које ће бити усмерене на постизање ниске и стабилне инфлације у средњем року и средњорочне стабилности цена без изазивања макроекономских поремећаја.

Инструменти монетарне политике Ради постизања циљане инфлације у средњем року програм монетарне политике предвиђа основни инструмент монетарне политике - каматну стопу која се примењује у спровођењу главних операција на отвореном тржишту (референтна каматна стопа). У јануару и фебруару 2013. године *референтна каматна стопа* је повећана за по 25 базних поена, на 11,75%, да би од маја до краја године била смањена за 225 базних поена, са 11,75% на 9,5%. И поред ниских инфлаторних притисака, монетарна политика је постепено ублажавана због ризика од потенцијалних негативних ефеката кретања на међународном финансијском тржишту, нарочито постепеног смањивања квантитативних олакшица.

Народна банка Србије је за потребе *репо продаје* у 2013. години емитовала једну серију благајничких записа високе номиналне вредности од укупно 500,0 млрд. динара. Током године организоване су 53 аукцијске репо продаје хартија од вредности, при чему је укупна продаја износила 4.247,2 млрд динара што је знатно више него у претходној години (1.273,2 млрд динара). Стање репо продатих хартија од вредности на дан 31. децембар 2013. године износило је 110,0 млрд динара – *Кредити по репо трансакцијама су објашњени у Напомени 2.8.2.3.*

Банке су током 2013. године наставиле да користе *депозитне и кредитне олакшице*. Просечно дневно стање средстава банака депонованих код Народне банке Србије у 2013. години је износило 34,7 млрд динара, док се просечно месечно стање кретало од минималних 14,7 млрд динара - октобар до максималних 83,5 млрд динара - мај. Банке су користиле кредитне олакшице као дневни кредит у укупном износу од 40,2 млрд динара, а као преконоћни кредит само у јануару 0,3 млрд динара.

⁵ Одлука о утврђивању Програма монетарне политике Народне банке Србије у 2013. години објављена је у „Службеном гласнику РС“, бр. 119/2012

⁶ Меморандум Народне банке Србије о монетарној стратегији усвојен је на седници Монетарног одбора Народне банке Србије 22. децембра 2008. године

⁷ Меморандум Народне банке Србије о циљаним стопама инфлације до 2014. године усвојен је на седници Извршног одбора Народне банке Србије 10. маја 2012. године

Обавезна резерва банака У 2013. години обрачуната обавезна резерва која се издваја у динарима је повећана за 4,7 млрд динара, док је насупрот томе обрачуната обавезна резерва која се издваја у девизама смањена за 18,2 млн EUR.

Народна банка Србије спроводи режим руковођено пливајућег *девизног курса* што подразумева интервенције на девизном тржишту ради ублажавања прекомерних краткорочних осцилација девизног курса у смеру апрецијације или депрецијације динара према EUR. Народна банка Србије је на међубанкарском девизном тржишту купила 615,0 млн EUR и продала 435,0 EUR што значи да је интервенисала нето куповином 180,0 млн EUR. У односу на претходну годину, на крају 2013. године динар је номинално ослабио према EUR за 0,8%.

Унапређење међубанкарског тржишта новца У току 2013. године организовано је 104 тромесечних и 80 двонедељних своп аукција. На тромесечним аукцијама Народна банка Србије је своп продала 42,0 млн EUR и своп купила исти износ девиза, док су на двонедељним аукцијама своп продаја и своп куповина девиза износиле 82,0 млн EUR.

Стратегија динаризаације Програмом монетарне политике Народна банка Србије је дефинисала да ће самостално као и у сарадњи са Владом у 2013. години наставити стратегију динаризаације финансијског система Србије, ради јачања поверења у националну валуту и њену употребу у финансијском систему. Стратегија динаризаације се заснива на очувању макроекономске стабилности, на развоју динарског новчаног тржишта и тржишта капитала и на развоју инструмената заштите од девизног ризика.

Сарадња са Владом У режиму циљања инфлације Програмом монетарне политике Народне банке Србије у 2013. години, посебан значај је дат координацији монетарне и фискалне политике. Према Споразуму о циљању (таргетирању) инфлације⁸ Влада је обавезна да спроводи одрживу и предвидиву фискалну политику у складу са циљаном инфлацијом.

Годишњи извештај о монетарној политици

Годишњи извештај о монетарној политици у 2013. размотрен је и усвојен на седници Извршног одбора 12. јуна 2014. године. У извештају су дати стратешки оквир монетарне политике, обележја монетарне политике у 2013. години и њени инструменти и остварење циљане инфлације и макроекономски услови спровођења монетарне политике.

Стратешки оквир Почев од 2009. године стратешки оквир монетарне политике представља потпуно циљање инфлације, с тим што постепено увођење у праксу елемената овог режима датира од 2006. године. У децембру 2008. године Монетарни одбор Народне банке Србије усвојио је Меморандум о циљању (таргетирању) инфлације као монетарној стратегији чиме је формално дефинисана примена режима инфлационог таргетирања од 1. јануара 2009. године. Меморандум је сачињен у складу са Споразумом Народне банке Србије и Владе Републике Србије о циљању (таргетирању) инфлације, усвојеном на седници Владе Републике Србије 19. децембра 2008. године.

Циљ за инфлацију дефинисан је као стопа укупне инфлације (с дозвољеним одступањем) мерена годишњом процентуалном променом индекса потрошачких цена. Ради дефинисања оквира за одлучивање о монетарној политици на средњи рок и стабилизације инфлационих очекивања Извршни одбор Народне банке Србије је у октобру 2013. године усвојио циљеве за инфлацију до краја 2016. године⁹. Циљеви за инфлацију утврђени су у виду јединствене вредности с дозвољеним одступањем.

⁸ Споразум Народне банке Србије и Владе Републике Србије о циљању (таргетирању) инфлације усвојен је на седници Владе 19. децембра 2008. године

⁹ Меморандум Народне банке Србије о циљаним стопама инфлације до 2016. године усвојен на седници Извршног одбора Народне банке Србије 18. октобра 2013. године

Извршни одбор Народне банке Србије одредио је циљану стопу укупне инфлације (с дозвољеним одступањем) мерене годишњом процентуалном променом индекса потрошачких цена, за период од децембра 2015. до децембра 2016. године у висини од 4% с дозвољеним одступањем $\pm 1,5$ п.п. Циљеви за инфлацију у 2013. и 2014. години који су утврђени раније нису мењани¹⁰.

Монетарна политика у 2013. години У јануару и фебруару 2013. године настављено је повећање степена рестриктивности монетарне политике, започето у јуну претходне године, тако што је референтна каматна стопа повећана за по 25 базних поена, на 11,75%. Референтне каматне стопе у марту и априлу нису мењане. Од маја је започето ублажавање монетарне политике и референтна каматна стопа је до краја године смањена за 225 базних поена, са 11,75% на 9,5%. И поред ниских инфлаторних притисака монетарна политика је опрезно ублажавана, због потенцијалних негативних ефеката смањења обима квантитативних олакшица - ФЕД на девизни курс и премију ризика земље.

Остварење циљане инфлације Међугодишња инфлација је у 2013. години забележила знатан пад, јер је са 12,8% у јануару смањена на 2,2% у децембру, док је просечна месечна стопа инфлације износила 0,2%. На пад инфлације утицало је пре свега кретање цена хране – смањењу међугодишње инфлације од 10,6 п.п. цене хране су допринеле 7,5 п.п. или 71%. Пад цена хране је резултат добре пољопривредне сезоне, што је утицало на пад цена пољопривредних производа. Цене примарних пољопривредних производа су такође снижене за око 30% а малопродајне цене воћа и поврћа за 7,4%.

2.3. Управљање девизним резервама Народне банке Србије

Правни оквир за управљање девизним резервама

Управљање девизним резервама је једна од основних функција Народне банке Србије у складу са одредбама члана 4. Закона о Народној банци Србије¹¹. Истим законом прописана је обавеза Народне банке Србије да девизним резервама управља у складу с начелима ликвидности и сигурности.¹²

Народна банка Србије одлучује о формирању и коришћењу девизних резерви, као и о управљању и располагању тим резервама, у складу с монетарном и девизном политиком и смерницама за управљање девизним резервама, на начин којим се доприноси несметаном испуњењу обавеза Републике Србије према иностранству¹³. Савет гувернера Народне банке Србије доноси стратегију управљања девизним резервама, на предлог Извршног одбора Народне банке Србије¹⁴.

Девизне резерве Народне банке Србије, чине¹⁵:

- 1) потраживања Народне банке Србије у девизама на рачунима у иностранству;
- 2) хартије од вредности на рачунима Народне банке Србије у иностранству;
- 3) специјална права вучења и резервна позиција код Међународног монетарног фонда;
- 4) злато и други племенити метали;
- 5) ефективни страни новац.

Извршни одбор Народне банке Србије, кога чине гувернер, директор Управе за надзор и вицегувернери Народне банке Србије, утврђује монетарну и девизну политику, као и активности ради очувања и јачања стабилности финансијског система, а поред осталог утврђује политику

¹⁰ Меморандум Народне банке Србије о утврђивању циљане стопе инфлације за период од 2012. до 2014. године

¹¹ „Службени гласник РС“, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005, 44/2010, 76/2012 и 106/2012

¹² Члан 50. Закон о Народној банци Србије

¹³ Члан 50. Закон о Народној банци Србије

¹⁴ Члан 23. Закон о Народној банци Србије

¹⁵ Члан 49. Закон о Народној банци Србије

управљања девизним резервама, као и смернице за управљање тим резервама¹⁶ (стратешке и тактичке смернице).

Смернице за управљање девизним резервама Народне банке Србије

Стратешке смернице за управљање девизним резервама Народне банке Србије

Извршни одбор Народне банке Србије је у току 2013. године донео Одлуку о утврђивању Стратешких смерница за управљање девизним резервама Народне банке Србије у складу са одредбама члана 14. Закона о Народној банци Србије. Стратешке смернице представљају строго поверљив докуменат највишег нивоа тајности означене као „Државна тајна“.

Стратешке смернице се доносе на основу Стратегије управљања девизним резервама и треба да омогуће равномерну и опрезну диверзификацију тржишног, ликвидносног и кредитног ризика.

Стратешким смерницама су дефинисани циљеви инвестирања, стратешки бенчмарк који представља комбинацију индекса са којима ће се поредити остварени приноси портфолија Народне банке Србије, валутна структура, диверзификација ризика по различитим основима као и таргетирана дурација портфолија којом се опредељује прихватљиви ниво изложености тржишном ризику.

Стратешким смерницама је дефинисан глобални оквир за инвестирање, изложеност кредитном ризику и мере заштите од кредитног ризика полазећи од општеприхваћених метода и модела. Дефинисан је минимални кредитни рејтинг за хартије од вредности у портфолију и за банке код којих се пласирају депозити. Предвиђено је такође да се структура корпе валута прилагођава структури спољног дуга једном годишње, а по потреби и чешће.

Тактичке смернице за управљање девизним резервама за 2013. годину

На предлог Инвестиционог комитета, Извршни одбор Народне банке Србије усвојио је тактичке смернице за период октобар 2012. године – април 2013. године, мај – новембар 2013. године и децембар 2013. године – јун 2014. године.

На бази краткорочних очекивања дефинишу се Тактичке смернице, којима се одређује инвестициона тактика, валутна структура и рачун портфолија Народне банке Србије у складу са усвојеним Стратешким смерницама.

Извештавање о девизним резервама Народне банке Србије

Оперативно дневно извештавање

Сектор за девизне послове, Одељење за управљање ризицима и контролу ризика, свакодневно даје извештај о приносу портфолија Народне банке Србије, о структури у погледу рачуности, валута, врсте активе, као и осталих параметара о усклађености инвестирања са прописаним лимитима.

Месечни извештаји

Месечним извештајима у вези са управљањем девизним резервама се прати остваривање стратешких и тактичких смерница. Те извештаје чине:

1. Извештај о изложености ризику портфолија Народне банке Србије
2. Извештај о управљању девизним резервама Народне банке Србије

Извештај о изложености ризику портфолија Народне банке Србије

Месечни извештаји о изложености ризику портфолија Народне банке Србије поред осталог посебно садрже податке о контроли ризика портфолија Народне банке Србије, тржишном ризику портфолија Народне банке Србије и кредитном ризику портфолија Народне банке Србије.

¹⁶ Члан 14. Закон о Народној банци Србије

У поступку ревизије утврђено је да су лимити утврђени стратешким и тактичким смерницама поштовани, како у погледу валутне структуре, врсте активе (врсте инструмената) и рачности, тако и у погледу приноса и реализованих перформанси (подаци о реализованим приносима по сваком појединачном портфолију у односу на принос бенчмарка).

Утврђено је такође да се контрола ризика портфолија Народне банке Србије врши континуирано, а да је управљање тржишним ризиком портфолија Народне банке Србије, који обухвата валутни ризик, ризик промене каматних стопа, а у вези са таргетираном дурацијом, и мерење тржишног ризика, вршено у целој години у складу са стратешким и тактичким смерницама.

Народна банка Србије инвестира у средства која имају мали кредитни ризик: државне обвезнице (или обвезнице за које гарантује држава) највишег кредитног рејтинга, депозите са колатералом (геро) и краткорочне депозите код банака са високим кредитним рејтингом.

С обзиром на то да Народна банка Србије инвестира у обвезнице које имају кредитни рејтинг ААА до АА-, вероватноћа неизвршења обавезе издаваоца (D-default rating) је приближна нули.

Пласирање девизних резерви Народне банке Србије у депозите код иностраних банака је било у складу са критеријумима и лимитима дефинисаним Стратешким смерницама.

Извештаји о управљању девизним резервама Народне банке Србије

Извештај о управљању девизним резервама Народне банке Србије садржи информације о управљању девизним резервама по категоријама активе и структури исте, о финансијским резултатима оствареним у извештајном периоду као и образложења и коментаре.

У поступку ревизије утврђено је да је управљање девизним резервама Народне банке Србије вршено у складу са принципима сигурности и ликвидности, да су инвестирања била у складу са усвојеним Смерницама за управљање девизним резервама, као и да је инвестирање, по износу и врсти активе, било условљено дешавањима на финансијском тржишту.

Стање и структура девизних резерви Народне банке Србије на дан 31. децембра 2013. године

Према евиденцији која се води у Сектору за девизне послове, стање девизних резерви Народне банке Србије на дан 31. децембра 2013. године износи EUR 11.188,8 млн.

Структура девизних резерви

31/12/2013	Млн EUR	y %
Хартије од вредности	7.699,0	68,81
Рачуни у иностранству	2.583,8	23,09
Ефективни страни новац	317,1	2,83
Злато	455,1	4,07
ММФ – специјална права вучења	133,8	1,20
Укупно:	11.188,8	100%

Краткорочни пласмани девизних резерви

Рачуни у иностранству

По стању на дан 31. децембра 2013. године део девизних резерви у износу од EUR 2.717,6 млн, односно 24,29% пласиран је на рачунима у иностранству (у виду преконоћних и орочених депозита, текућих и „call“ рачуна) у највећем делу код централних банака и међународних финансијских институција и код првокласних иностраних комерцијалних банака композитног кредитног рејтинга минимално АА. Ово стање обухвата и рачун Народне банке Србије код Међународног монетарног фонда у СПВ (специјална права вучења).

Краткорочне хартије од вредности

У краткорочне ХоВ средства су пласирана у класе активе: државне дисконтне ХоВ, рока доспећа до 1 године (*T. bills*), купонске државне ХоВ рока доспећа до 1 године - државне ХоВ, затим у ХоВ јавног сектора са гаранцијом државе (*Supranational, Agencies, Sovereign*) и ХоВ са квалитетним колатералом (*Pfandbriefe*).

На дан 31. децембра 2013. године укупна тржишна вредност краткорочних хартија од вредности износила је EUR 2.894,1 млн, при чему у овом портфолију највеће учешће имају краткорочне ХоВ деноминоване у еврима.

Дугорочни пласмани девизних резерви

Дугорочне пласмане девизних резерви чине ХоВ рока доспећа преко 1 године, чију структуру на дан 31. децембра 2013. године чини: државне ХоВ рока доспећа од 1 до 10 година, ХоВ јавног сектора са гаранцијом државе (*Supranational, Agencies, Sovereign*) и ХоВ са првокласним колатералом (*Pfandbriefe*), рочности од 1-5 година.

Укупна тржишна вредност инвестираних средстава у обвезнице рока доспећа преко једне године, на дан 31. децембра 2013. године износи EUR 4.804,9 млн.

Ефективни страни новац

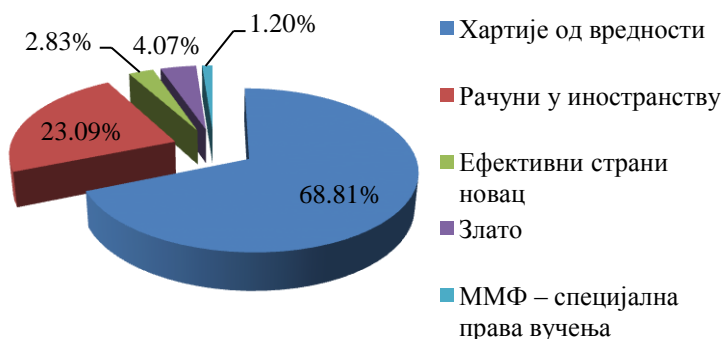
На дан 31. децембра 2013. године вредност укупног ефективног страног новца износила је EUR 317,1 млн.

Злато

Народна банка Србије је на дан 31. децембра 2013. године располагала са 16,25 тона злата у вредности EUR 455,1 млн, које се налази у трезору Народне банке Србије и у иностранству.

Количинско стање злата је у односу на 2012. годину више за 0,96 тона злата, док је вредносни пад остварен због пада цене злата на светском финансијском тржишту, која је последњег радног дана децембра 2013. године износила 1.201,50 долара по финој унци, према *“The London Bullion Market Association – LBMA”*.¹⁷

Структура девизних резерви на дан 31.12.2013.

¹⁷ Народна банка Србије је на дан 31. децембра 2012. године располагала са 15,29 тона злата вредности EUR 619,5 млн. Цена злата на светском финансијском тржишту последњег радног дана децембра 2012. године износила је 1.664,00 долара по финој унци, према *“The London Bullion Market Association - LBMA”*

Упоредни преглед стања девизних резерви Народне банке Србије 31.12.2011/2012/2013. године

СТРУКТУРА	у млн EUR			
	СТАЊЕ	СТАЊЕ	СТАЊЕ	ПРОМЕНА
	31.12.2011.	31.12.2012.	31.12.2013.	
	1	2	3	(3-2)
У К У П Н О	12.058,15	10.914,64	11.188,80	274,16
1. Злато	561,42	619,98	455,10	(164,88)
2. Ефективни страни новац	255,21	546,04	317,10	(228,94)
3. Рачуни у иностранству	2.641,28	2.236,83	2.583,80	346,97
4. ММФ – специјална права вучења	1,99	208,22	133,80	(74,42)
5. Иностране хартије од вредности	8.598,25	7.303,57	7.699,00	395,43

Исказано стање девизних резерви Народне банке Србије на дан 31. децембра 2013. године, према публикованим подацима је веће за EUR 274,16 млн. у односу на стање девизних резерви на дан 31. децембра 2012. године, односно за EUR 869,35 млн мање у односу на стање девизних резерви на дан 31. децембра 2011. године.

Остварени финансијски резултат у 2013. години

Остварени нето позитиван финансијски ефекат у 2013. години по основу инвестирања у иностране хартије од вредности износи EUR 26,5 млн, а остварени приход од камата по основу девизних депозита у иностранству износи EUR 1,8 млн.

**Ефекат пословања са иностраним ХоВ у 2013. години
јануар – децембар 2013.г**

Опис	Износ у EUR
Ефекат продаје ХоВ	(20.214.108,1)
Приходи по купонима ХоВ	109.305.415,7
Ревалоризација	(81.334.663,4)
Разлика између камата садржаних у продатим и купљеним ХоВ	18.704.004,5
Нето ефекат	26.460.648,7

**Ефекат пословања – Money Market
јануар 2013.г – децембар 2013.г**

Опис	Износ у EUR
Камате на депозите	991.373,6
Камата CALL ACC	13.966,2
Камата на средства по виђењу	9.702,9
Камате на О/Н депозите код централних банака	601.171,7
Камата на СДР рачун код ММФ – а	169.716,1
Укупно камате	1.785.930,5

Публиковање података о стању девизних резерви

Податке о стању девизних резерви Народна банка Србије објављује месечно на свом сајту у оквиру Статистичког билтена Народне банке Србије, по Методологији извештаја званичних девизних резерви и девизне ликвидности, која је усклађена са Приручником за платни биланс и смерницама за израду извештаја званичних девизних резерви и девизне ликвидности Међународног монетарног фонда.

2.4. Контрола пословања банака и надзор над обављањем делатности осигурања

Контролу пословања банака и надзор над делатношћу осигурања Народна банка Србије врши у оквиру обављања својих функција прописаних законом преко Управе за надзор над финансијским институцијама. Непосредне контроле банака и друштава за осигурање вршене су на основу плана непосредних контрола за 2013. годину, који је усвојен на 5. седници Извршног одбора Народне банке Србије од 15. марта 2013. године. О извршењу плана непосредних контрола, Управа за надзор над финансијским институцијама информисала је Извршни одбор Народне банке Србије редовним месечним извештајима.

Контрола пословања банака

Народна банка Србије је као супервизор и регулатор одржавала стабилност банкарског сектора и укупног финансијског система и регулаторни оквир прилагођавала захтевима макроекономског окружења и међународним стандардима супервизије. У току 2013. године, одузета је дозвола за рад Развојној банци Војводине а.д. Нови Сад и Привредној банци а.д. Београд. У 2013. години у Републици Србији је пословало 30 банака са 26.380 запослених на крају године. У већинском власништву страних акционара била је 21 банка, с претежно приватним капиталом три банке и у већинском власништву Републике Србије шест банака.

Посредна контрола банака

Увођењем стандарда Базела 2 измењен је и унапређен постојећи супервизорски приступ при оцени финансијског положаја и профила ризика банака. У 2013. години примењиван је нови методолошки оквир за процену финансијског положаја и профила ризика банака у посредној контроли, који је заменио раније примењивану методологију CAMELS¹⁸.

Ради идентификовања главних ризика и сагледавања ризичног профила припремане су редовне месечне информације и тромесечне анализе финансијског положаја и ризичног профила банака. Вршено је посебно праћење финансијског стања у домаћим банкама с државним власништвом, а због преливања кризе из светског финансијског тржишта на домаће вршене су анализе потенцијалних негативних ефеката. Сагледавана је ликвидност банака, а нарочито оних у чијим матичним групацијама је погоршавана финансијска позиција.

У 2013. години у поступку посредне контроле сачињен је записник о утврђеним неправилностима и по том основу предузета је корективна мера према једној банци. Код две банке донето је решење о привременој мери због могућег угрожавања интереса депонената, док је код четири банке извршена контрола спровођења налога и мера.

Непосредна контрола банака

У току 2013. године извршено је 27 непосредних контрола, од чега *четири* контроле бонитета и законитости пословања са аспекта управљања ризицима, *три* циљане контроле – контрола управљања кредитним ризиком, ризиком концентрације, ризицима улагања банке и показатеља адекватности капитала, *три* контроле управљања ризиком од прања новца и финансирања тероризма и контроле платног промета и *једна* контрола спровођења Закона о заштити корисника финансијских услуга. Извршено је *16* контрола спровођења налога и мера.

Народна банка Србије је банкама упутила *осам* писмених опомена и *једно* налогодавно писмо уз давање сагласности на план активности по налогодавном писму. Донето је *12* решења којима су банкама изречени налози и мере, привремене мере, одузимање дозволе за рад банци и изрицање новчане казне банци, односно члану управног и/или извршног одбора банке.

Против банака и одговорних лица поднето је *седам* пријава за привредни преступ, *шест* захтева за покретање прекршајног поступка и *четири* допуне захтева за покретање истог. Народна банка

¹⁸ Camels: Capital, Asset quality, Management, Earnings, Liquidity, Sensitivity

Србије је у 2013. години закључком обуставила 17 поступака контроле бонитета и законитости пословања банака. У вези давања претходне сагласности/сагласности по различитим основима Народна банка Србије је 95 захтева решила позитивно, негативно или су исти обустављани.

Народна банка Србије је у 2013. години водила *шест* поступака у вези са оценом испуњености услова за укључивање добити подређеног друштва из текуће године у основни капитал банке и давањем одобрења за расподелу добити банке. Народна банка Србије је поступила по 64 обавештења банака о намери укључења субординиране обавезе у допунски капитал и о поверавању својих активности трећим лицима.

Извршни одбор Народне банке Србије је на седници одржаној 17. децембра 2013. године усвојио Стратегију за увођење стандарда Базела III у Србији. Увођење стандарда Базела III биће спроведено кроз припремну фазу, путем процене ефеката и утврђивања динамике увођења стандарда Базела III и фазу израде прописа којима ће стандарди Базела 2,5 и Базела III бити уведени у Србији. У складу са стратегијом Народна банка Србије ће предузети активности полазећи од свог основног циља – одржање стабилности банкарског система и узимајући у обзир локалне специфичности.

Надзор над обављањем делатности осигурања

У Републици Србији у 2013. години је пословало 28 друштава за осигурање са 11.293 запослених на крају године. Искључиво пословима осигурања бави се 24 друштва, а само пословима реосигурања четири друштва. Искључиво животним осигурањем бави се седам друштава, искључиво неживотним осигурањем 11, а и животним и неживотним шест друштава. У већинском страном власништву је 21 друштво за осигурање.

У 2013. години Народна банка Србије је извршила *осам* непосредних контрола, и то код *шест* друштава за осигурање, *једног* посредника и *једног* заступника у осигурању. Контролом код друштава за осигурање обухваћене су пре свега активности чији је нето ризик са стањем на дан 30. септембар 2012. године – датум пресека за израду матрица ризика, био изнад просека/висок, као што су потраживања (висок степен ненаплативости) и трошкови спровођења осигурања у осигурању од аутоодговорности. Трошкови спровођења осигурања су и поред изречених мера надзора и даље знатно изнад дозвољеног нивоа. Код једног друштва за осигурање је контролисано спровођење мера надзора изречених решењем Народне банке Србије.

Контролом код *три* друштва за осигурање изречене су корективне мере надзора, од чега две по контролама из ранијег периода, док је *једном* посреднику у осигурању одузета дозвола за рад. Против *два* друштва за осигурање и одговорних лица поднете су пријаве за привредни преступ.

2.5. Послови Народне банке Србије за Републику

Народна банка Србије води систем консолидованог рачуна трезора за динарска и девизна средства, као и друге рачуне утврђене законом. Народна банка Србије може, у име и за рачун Републике Србије, обављати послове фискалног агента у вези са задуживањем Републике Србије у иностранству, као и послове издавања дугорочних хартија од вредности који се односе на чланство Републике Србије у Међународном монетарном фонду.

Новчана средства буџета Републике, директних и индиректних корисника средстава тог буџета, корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање, као и других корисника јавних средстава који су укључени у консолидовани рачун трезора Републике Србије, воде се и депонују на консолидованом рачуну трезора Републике Србије код Народне банке Србије, а иста обавља и укупан девизни платни промет за јавни сектор.

За потребе управљања приливима по основу јавног дуга Републике Србије и отплате јавног дуга, консолидовани рачун трезора Републике има подрачуне у домаћој и страниј валути, који се воде код Народне банке Србије у смислу члана 12. Закона о јавном дугу¹⁹. Министар финансија може закључити уговор са Народном банком Србије за обављање појединих послова у вези са отплатом јавног дуга. У одређеним законима којима је уведен јавни дуг Републике Србије за администратора конкретног јавног дуга је именована Народна банка Србије.

2.6. Рачуноводствени систем

Према Закону о Народној банци Србије – члан 79. став 1, годишњи финансијски извештаји сачињавају се у складу са законом којим се уређују рачуноводство и ревизија и Међународним рачуноводственим стандардима, односно Међународним стандардима финансијског извештавања. Народна банка Србије води пословне књиге у складу са Законом о рачуноводству²⁰, прописима донетим на основу тог закона, професионалном регулативом, Рачуноводственим политикама и Правилником о рачуноводству Народне банке Србије.

Организација рачуноводства

Вођење рачуноводства Народне банке Србије организовано је у одељењима за рачуноводство, финансије и финансијско извештавање. При обављању рачуноводствених послова се спроводе упутства и смернице из делокруга вођења главне књиге, књижења и контроле рачуна у тој књизи и израде финансијских извештаја, утврђују основни елементи помоћних књига ради њихове стандардизације, на основу примљеног детаљног описа пословне промене сачињавају се инструкције за књижење, утврђују врсте трансакција за пословне промене на које се односе те инструкције и постављају модели за књижења и др.

Пословне књиге и рачуноводствене исправе

Пословне књиге Народне банке Србије воде се у електронском облику, коришћењем апликативног софтвера, а по потреби се могу приказати на рачунару и одштампати. Главна књига се води преко апликације Oracle E-Business Suite (вер 12) у којој се, уз модул главне књиге, води и помоћна књига потраживања од купаца (модул AR EBS), помоћна књига обавеза према добављачима (модул AP EBS) и модул за раскњижавање извода платног промета (модул CE EBS).

Главна књига је јединствена на нивоу Народне банке Србије и представља основ за састављање финансијских извештаја. Помоћне књиге су повезане са главном књигом, при чему је начин комуникације свих апликација према главној књизи стандардизован преко посебне апликације за јединствени интерфејс – софтверско решење које омогућава пренос трансакција и налога за књижење из помоћне књиге у главну књигу.

Достављање финансијских извештаја

Финансијске извештаје Народне банке Србије са извештајем овлашћеног ревизора Савет доставља, ради информисања, Народној скупштини до 30. јуна наредне године. Годишње финансијске извештаје Народна банка Србије објављује у „Службеном гласнику Републике Србије“ у року од месец дана од дана њиховог достављања Народној скупштини.

Финансијски план

Финансијски план Народне банке Србије за 2013. годину усвојио је Савет гувернера Одлуком СГ НБС бр. 5 од 25. децембра 2012. године. Трошкови зарада запослених планирани су у висини од 4,6 млрд динара, међутим, наведена позиција у финансијском плану није приказана на исти начин као у Билансу успеха Народне банке Србије у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2013. године,

¹⁹ „Службени гласник РС“, бр. 61/2005, 107/2009 и 78/2011

²⁰ „Службени гласник РС“, бр. 62/2013

тако да поједини трошкови, накнаде, доприноси и остали лични расходи нису исказани у оквиру трошкова зарада, накнада зарада и осталих личних расхода, већ у оквиру категорије других трошкова пословања, расхода, накнада и других расхода. Структура прихода и расхода наведена у финансијском плану за 2013. годину, не обезбеђује довољну основу за упоређивање остварених са планираним приходима и расходима и праћење њихових одступања.

На основу наведеног утврђено је:

Структура прихода и расхода приказана у Финансијском плану Народне банке Србије за 2013. годину није усклађена са структуром прихода и расхода наведених у билансу успеха, чиме се не обезбеђује довољна основа за упоређивање остварених са планираним приходима и расходима и праћење њихових одступања.

РИЗИК:

Пропуштање да се ускладе структура финансијског плана и биланса успеха, указује на ризик од неблагоприятног откривања евентуалних одступања од планираних величина.

Препорука 1:

Препоручује се Народној банци Србије да усклади структуру финансијског плана са структуром биланса успеха, ради праћења реализације планираних величина.

Систем интерних контрола

Систем интерних контрола је успостављен путем контроле доделе и ажурирања овлашћења за рад у пословним књигама и контроле уноса података у помоћне књиге, што подразумева контролу исправности унетих података, увид у хронологију обављеног уноса и одговарајуће чување и коришћење података. Пре слања података из помоћних књига у главну књигу преко интерфејса, путем апликативног софтвера врше се одговарајуће контроле (логичке и рачунске), а уколико се постављене контроле не задовоље подаци се не шаљу.

Апликативним софтвером обезбеђене су повратне информације о учитаности трансакција у интерфејс односно учитаности налога за књижење у главну књигу, а постоје и контроле у апликативном софтверу уграђене при генерисању налога. Систем интерних контрола чине и контролни извештаји за анализу логичности прокњижених генерисаних налога.

Начин и поступак израде процедура и инструкција које описују пословне процесе, односно одређени скуп послова као стални садржај рада једног или више извршилаца, уређени су Правилником о процедурама и инструкцијама у организационим јединицама у Седишту Народне банке Србије и у филијалама Народне банке Србије. Процедуром се описује логичка целина пословног процеса, док се инструкцијом уређују активности запосленог у току пословног процеса.

У свом пословању Народна банка Србије користи и друге интерне контроле.

Управљање ризиком

Надзор над системом финансијског извештавања, управљања ризицима и унутрашњих контрола у Народној банци Србије, као и надзор над обављањем интерне ревизије и обављањем усклађености пословања врши Савет гувернера Народне банке Србије. Процена и управљање ризиком усклађености пословања уређени су Методологијом за идентификацију и процену ризика усклађености пословања.

Управљање ризиком је континуирани процес заснован на смањењу вероватноће наступања ризика и смањењу последица тог ризика на остварење циљева Народне банке Србије. Процена ризика усклађености пословања обухвата процену последица које би биле проузроковане наступањем

ризика, а које утичу на могућност остваривања циљева и задатака и процену вероватноће ризика. На основу процењених последица и вероватноће наступања ризика, утврђује се висина ризика.

У оквиру управљања девизним резервама, у месечним извештајима се редовно информишу чланови Извршног одбора о контроли ризика портфолија Народне банке Србије, као и о тржишном и кредитном ризику тог портфолија.

Рачуноводствене политике

Припремање, презентација и обелодањивање финансијских извештаја Народне банке Србије врши се у складу са Рачуноводственим политикама Народне банке Србије, Међународним рачуноводственим стандардима (МРС) и Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ) као и природом пословања Народне банке Србије.

У Напоменама уз финансијске извештаје Народне банке Србије за 2013. годину, наведене су информације о основама за састављање финансијских извештаја и о специфичним рачуноводственим политикама коришћеним у складу са IAS 1 - Презентација финансијских извештаја, параграф 117-124. Обелодањене рачуноводствене политике су сагласне природи пословања Народне банке Србије као централне банке Републике Србије.

2.7. Интерна ревизија

Организовање интерне ревизије

Послови интерне ревизије организовани су у складу са одредбама Правилника о интерној ревизији Народне банке Србије који је донео гувернер на основу овлашћења из Закона о Народној банци Србије и на основу Статута. Савет гувернера је Одлуком од 22. фебруара 2013. године усвојио Годишњи план о обављању интерне ревизије за 2013. годину.

Извршене интерне ревизије у 2013. години

У 2013. години Интерна ревизија је извршила *тринаест* ревизија, које се односе на организовање и спровођење аукција хартија од вредности, утврђивање разлика у уплатама банака и ревизију обраде новца (готов новац и ефективни страни новац), доношење годишњег плана контроле банака и контролу и унос основа за принудну наплату. Остале извршене ревизије односе се на управљање објектима које користи Народна банка Србије и управљање ИТ рачунарском опремом, рачуноводствени софтвер, мере обезбеђења и заштите и податке о личности. О извршеним ревизијама састављени су извештаји, који су достављени гувернеру Народне банке Србије, са 120 датих препорука усаглашених са организационим јединицама.

Интерна ревизија извршила је *тринаест* накнадних сагледавања поступања по препорукама – follow up ревизије, којима је проверено да ли је 139 раније датих препорука примењено, делимично примењено или није примењено. О извршеним ревизијама примене препорука састављени су писани извештаји/информације.

2.8. Позиције биланса стања

2.8.1. Имовина

2.8.1.1. Готовина и готовински еквиваленти (рачуни групе 00 и 05)

	<u>31.12.2013.</u>	У 000 динара <u>31.12.2012.</u>
Готовина и готовински еквиваленти	118.763.236	211.391.822
- Жиро рачун	8.029.250	14.209.530
- Готовина у благајни	17	13
- Девизни рачуни	75.068.591	135.781.556
- Готовина у благајни у иностраној валути	36.382.878	62.141.291
- Остала новчана средства у иностраној валути	<u>1.734</u>	<u>1.724</u>
Свега:	119.482.470	212.134.114
Исправка вредности:		
- девизних рачуна код страних банака	(718.013)	(739.305)
- девизних рачуна код домаћих банака	(1.221)	(1.264)
- чекова	<u>0</u>	<u>(1.723)</u>
	(719.234)	(742.292)

Девизни рачуни у износу од 75.068.591 хиљада динара се односе на новчана средства на редовним девизним рачунима Народне банке Србије. Стање девизних рачуна се готово у целини односи на редовне диспонибилне девизне рачуне код банака у иностранству који износе 75.067.370 хиљада динара, док се преостали износ од 1.221 хиљада динара односи на остале банке.

У оквиру девизних рачуна воде се средства у XDR уплаћена по основу камате остварене код Међународног монетарног фонда, а која се укључују у стање девизних резерви Народне банке Србије – *Управљање девизним резервама обрађено је у Напомени 2.3.*

Готовина у благајни у иностраној валути у износу од 36.382.878 хиљада динара се односи на ефективни страни новац у трезорима Седишта и филијала Народне банке Србије.

2.8.1.2. Злато и други племенити метали (рачуни групе 07)

	<u>31.12.2013.</u>	У 000 динара <u>31.12.2012.</u>
Злато и други племенити метали	52.986.619	71.605.359
- Злато	52.169.551	70.502.840
- Други племенити метали	<u>817.068</u>	<u>1.199.144</u>
Свега:	52.986.619	71.701.984
Исправка вредности:		
- злата		(66.101)
- других племенитих метала		<u>(30.524)</u>
		(96.625)

Злато и други племенити метали исказани су у износу од 52.986.619 хиљада динара, што је за 26,00% мање у односу на стање крајем претходне године. Вредност злата износи 52.169.551 хиљада динара, од чега се на златне полуге у трезору Народне банке Србије односи 48.938.037 хиљада динара, док је део злата депонован у иностранству у вредности од 3.231.514 хиљада

динара. Вредност других племенитих метала износи 817.068 хиљада динара, и то сребра 577.908 хиљада динара и платине 239.160 хиљада динара.

Нове набавке злата

У току 2013. године извршене су нове набавке 76 златних полуца од РТБ Бор – Група, Рударско-топионичарски басен Бор д.о.о., Бор, у укупној количини од око 950,00 килограма, а по уговорима закљученим за сваку набавку посебно.

2.8.1.3. Потраживања по основу камата, накнада, продаје, промене вредности деривата и друга потраживања (рачуни групе 02 и 08)

	<u>31.12.2013.</u>	У 000 динара <u>31.12.2012.</u>
Потраживања по основу камате, накнада, продаје, промене фер вредности деривата и друга потраживања	228.642	861.522
- Потраживања за камату и за накнаду, потраживања по основу продаје, потраживања по основу промене фер вредности деривата и друга потраживања у динарима	273.185	923.569
- Потраживања за камату и за накнаду, потраживања по основу продаје, потраживања по основу промене фер вредности деривата и друга потраживања у иностраној валути	<u>85.143</u>	<u>68.741</u>
Свега:	358.328	992.310
Исправка вредности:		
- потраживања у динарима	(79.708)	(81.081)
- потраживања у иностраној валути	<u>(49.978)</u>	<u>(49.707)</u>
	(129.686)	(130.788)

Потраживања по основу продаје у динарима

Од укупног износа потраживања у динарима која су исказана у износу од 273.185 хиљада динара, потраживања по основу продаје износе укупно 154.177 хиљада динара, од чега се на продају готових производа и услуга Завода за израду новчаница и кованог новца - Топчидер односи 95.455 хиљада динара. Од укупног износа потраживања Завода за израду новчаница и кованог новца - Топчидер, на потраживања од Министарства унутрашњих послова односи се 9.357 хиљада динара, а по рачунима испостављеним у периоду од 18. јуна до 31. децембра 2013. године у износу од 9.317 хиљада динара и рачуне из ранијих година. Међусобна потраживања и обавезе по основу продаје готових производа Завода за израду новчаница и кованог новца – Топчидер и Министарства унутрашњих послова су усаглашена 2. фебруара 2014. године са стањем на дан 31. децембар 2013. године, у складу са чланом 18. Закона о рачуноводству.

Укидање индиректних отписа

Након датума финансијских извештаја, Народна банка Србије је на рачуну *Приходи од укидања индиректних отписа пласмана и резервисања* евидентирала приходе од укидања индиректних отписа пласмана у износу од 53.584 хиљада динара и приходе од наплаћене суспендоване камате у износу од 20.893 хиљада динара, од чега је у периоду од 15. до 31. јануара 2014. године наплаћено 7.766 хиљада динара по основу пласмана и укупна суспендована камата у износу од 20.893 хиљада динара.

Обзиром да наведени приходи који су наплаћени у периоду од 15. до 31. јануара 2014. године у складу са МРС 10 *Догађаји после извештајног периода* представљају корективни догађај претходно признатог губитка након извештајног периода, Народна банка Србије је извршила

корекцију у корист прихода по основу извршене исправке вредности пласмана и суспендоване камате у износу од 28.659 хиљада динара.

2.8.1.4. Дати кредити и депозити (рач. групе 10 и 11, рачуни 157 и 1597, рач. групе 20 и 21)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Дати кредити и депозити	238.097.694	144.435.580
- Стамбени кредити	761.935	791.185
- Остали кредити	198.425	227.704
- Остали наменски депозити	21.436	23.290
- Кредити из примарне емисије	1.555.110	2.082.821
- Остали кредити у иностраној валути	2.254.149	2.336.421
- Остали депозити у иностраној валути	<u>239.514.530</u>	<u>145.401.813</u>
Свега:	244.305.585	150.863.234
Исправка вредности:		
- стамбених кредита	(7.589)	(5.748)
- осталих кредита	(81.409)	(82.161)
- кредита из примарне емисије	(1.555.110)	(1.607.821)
- осталих кредита у иностраној валути	(2.253.011)	(2.336.421)
- осталих депозита у иностраној валути	<u>(2.310.772)</u>	<u>(2.395.503)</u>
	(6.207.891)	(6.427.654)

Остали кредити

Од укупног износа осталих кредита од 198.425 хиљада динара, на пласмане из ранијих година по Уговору Г. број 132 од 23. фебруара 2000. године се односи 49.620 хиљада динара, а у вези претварања потраживања Народне банке Југославије од Савезне Републике Југославије у дугорочни кредит који је закључен између Народне банке Југославије и Савезне Републике Југославије.

Кредити из примарне емисије

Од укупног износа кредита из примарне емисије од 1.555.110 хиљада динара, на потраживања по основу дугорочних кредита од Републике Србије се односи 698.717 хиљада динара, и то:

- Кредит по Уговору Г. број 132, односи се на део доспелог ненаплаћеног потраживања у износу од 609.165 хиљада динара;
- Уговор о кредиту Г. број 840 од 26. септембра 1995. године, закључен између Народне банке Југославије и Савезне Републике Југославије у износу од 89.552 хиљада динара.

Усаглашавање међусобних потраживања и обавеза по основу датих кредита са Републиком

Народна банка Србије је ради усаглашавања међусобних потраживања и обавеза у смислу члана 18. Закона о рачуноводству, дописом XIII-375/1/14 од 9. јануара 2014. године Министарству финансија Републике Србије, Управи за јавни дуг, доставила стање потраживања од Републике Србије исказано у пословним књигама на дан 31. децембар 2013. године по основу осталих кредита по уговору Г. број 132 у износу од 49.620 хиљада динара и по основу кредита из примарне емисије по уговорима Г. број 132 у износу од 609.165 хиљада динара и Г. број 840 у износу од 89.552 хиљада динара – укупно 698.717 хиљада динара.

Међутим, како је по наведеним уговорима првобитни дужник била Савезна Република Југославија, а износ обавезе који се преноси на Републику Србију писаним актом није регулисан, потребно је да Република Србија утврди износ својих обавеза према Народној банци Србије по овом основу.

На основу наведеног утврђено је:

Народна банка Србије је исказала потраживања по основу осталих кредита по уговору Г. број 132 у износу од 49.620 хиљада динара и по основу кредита из примарне емисије по уговорима Г. број 132 и Г. број 840 у износу од укупно 698.717 хиљада динара, по којима је првобитни дужник била Савезна Република Југославија, међутим, како износ обавезе по основу кредита који се преноси на Републику Србију није утврђен висину обавезе треба да утврди Република.

Препорука 2:

Препоручује се Народној банци Србије да са Републиком Србијом регулише исказана потраживања по основу кредита из примарне емисије и осталих кредита у износу од 748.337 хиљада динара, по уговорима које су 1995. и 2000. године закључиле бивша Народна банка Југославије и Савезна Република Југославија.

Од укупног износа осталих кредита у иностраној валути од 2.254.149 хиљада динара, на кредит из ранијих година дат Инвест банци за плаћање доспелих обавеза ЈАТ-а према иностранству по уговорима о финансијском закупу односи се USD 27.000.000 или 2.244.461 хиљада динара.

Остали депозити у иностраној валути који су исказани у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан 31. децембар 2013. године у износу од 239.514.530 хиљада динара односе се на депозите код ино-банака.

2.8.1.5. Хартије од вредности (рачуни групе 15 и 22)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Хартије од вредности	882.631.712	830.549.911
- ХоВ које се држе до доспећа	15.537	15.537
- ХоВ расположиве за продају из примарне емисије	649.893	649.893
- ХоВ по фер вредности кроз биланс успеха	<u>882.631.712</u>	<u>830.549.911</u>
Свега:	883.297.142	831.215.341

Исправка вредности:

- ХоВ које се држе до доспећа	(15.537)	(15.537)
- ХоВ расположивих за продају из примарне емисије	<u>(649.893)</u>	<u>(649.893)</u>
	(665.430)	(665.430)

Од укупног износа хартија од вредности у иностраној валути у износу од 882.631.712 хиљада динара, износ од 691.902.431 хиљада динара се односи на купонске хартије од вредности по фер вредности кроз биланс успеха у иностраној валути, од чега у EUR 4.366.100.000 или 498.016.747 хиљада динара, а преостали део је у USD, CAD и GBP у укупном износу од 193.885.684 хиљада динара. Позитивно одступање од номиналне вредности купонских хартија од вредности износи 12.947.259 хиљада динара, тако да је са каматом која се односи на будуће обрачунске периоде у износу од 6.486.522 хиљада динара укупна вредност купонских хартија од вредности 711.336.212 хиљада динара.

Преостала вредност хартија од вредности у иностраној валути у износу од 171.295.500 хиљада динара, се односи на дисконтне хартије од вредности по фер вредности кроз биланс успеха у иностраној валути од чега у EUR 1.059.219.500 или 121.431.148 хиљада динара и USD 599.848.810 или 49.864.352 хиљаде динара.

2.8.1.6. Чланска квота у Међународном монетарном фонду (рачуни групе 24)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Чланска квота у Међународном монетарном фонду	59.873.738	61.945.041
- Чланска квота у динарима	45.236.557	46.801.494
- Чланска квота у иностраној валути	12.553.275	12.987.549
- Чланска квота у злату изражена у XDR	<u>2.083.906</u>	<u>2.155.998</u>
Свега:	59.873.738	61.945.041

Република Србија наставља чланство бивше Државне заједнице Србија и Црна Гора у Међународном монетарном фонду са постојећом квотом (члански улог), која износи 467.700.000 специјалних права вучења односно 59.873.738 хиљада динара и остварује право учешћа у Одељењу специјалних права вучења, са свим правима и обавезама које проистичу из тог чланства, на основу Закона о ратификацији Споразума између Републике Србије и Републике Црне Горе о регулисању чланства у међународним финансијским организацијама и разграничењу финансијских права и обавеза.²¹

Од укупног износа уписане чланске квоте код Међународног монетарног фонда уплате у XDR и у злату израженом у XDR износе укупно XDR 114.337.430 што је 24,5% уписане чланске квоте. Амандманом II из 1978. године предвиђено је да се 25% уписане квоте уплаћује у XDR или конвертибилној валути док се 75% уписане квоте уплаћује у националној валути.

2.8.1.7. Основна средства и инвестиционе некретнине (рачуни групе 34 и 35)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Основна средства и инвестиционе некретнине:	15.284.866	16.450.989
- Земљиште	20.019	20.019
- Грађевински објекти	25.310.033	25.310.033
- Опрема	8.919.085	8.822.450
- Остала основна средства	224.302	126.667
- Основна средства у припреми	12.915	2.471
- Инвестиционе некретнине	<u>844.695</u>	<u>844.695</u>
Свега:	35.331.049	35.126.335
Исправка вредности:		
- грађевинских објеката	(14.335.655)	(13.829.744)
- опреме	(5.690.329)	(4.825.396)
- осталих основних средстава	<u>(20.199)</u>	<u>(20.206)</u>
	(20.046.183)	(18.675.346)

²¹ „Службени гласник РС“, бр. 64/2006

Укупна повећања основних средстава и инвестиционих некретнина у току пословне године по набавној вредности износе 336.396 хиљада динара, од чега се већи износи односе на нове набавке опреме извршене у износу од 97.220 хиљада динара и ревалоризацију уметничких дела у износу од 82.878 хиљада динара. Укупна смањења основних средстава по набавној вредности износе 131.502 хиљада динара, при чему је опрема смањена за 130.239 хиљада динара.

Промене вредности основних средстава

Ревалоризација уметничких дела Процена вредности уметничких дела Народне банке Србије вршена је за 172 уметничке слике, према Каталогу уметничких дела Народне банке Србије сачињеног од стране Народног музеја у Београду, при чему је вредност уметничких слика утврђена проценом износила EUR 909.600 или 103.663 хиљада динара по средњем курсу 1. октобра 2013. године. Од укупно 172 уметничке слике за које је вршена процена вредности, за 169 слика процењена вредност износила је 102.181 хиљада динара а укупна набавна вредност 19.303 хиљада динара, тако да је по основу разлике у односу на стање евидентирано у пословним књигама исказана ревалоризација уметничких дела у износу од 82.878 хиљада динара. Три уметничке слике по процењеној вредности у износу од 1.482 хиљада динара нису биле евидентирани у пословним књигама.

Повећање вредности опреме За пословни објекат Народне банке Србије Славија, 03, Целокупни простор Берзе 3.092, по уговору бр. 8747 од 20. септембра 2013. године, у отвореном поступку јавне набавке бр. 106/2012 и рачуну – отпремници добављача од 31. октобра 2013. године извршена је набавка 55 монитора Asus VE228TLB и 100 комада PC ASUSBM6875 у вредности од 6.321 хиљада динара. За укупну количину монитора Asus VE228TLB и PC ASUSBM6875 састављени су записници о квантитативном пријему средстава 31. октобра 2013. године (бр. 2910 и 2911) и записници о квалитативном пријему средстава 1. новембра 2013. године (бр. 1414 и бр. 1415).

Правилником о основним средствима, инвентару и нематеријалним улагањима у Народној банци Србије од 24. јануара 2012. године, са изменама и допунама до закључно са 24. априлом 2014. године, регулисано је да запослени који врше квантитативно и квалитативно преузимање средстава као и запослени у чијем је делокругу управљање средствима, а по потреби и запослени у организационој јединици за чије се потребе средства прибављају, сачињавају и потписују записник о квантитативном пријему средстава и записник о квалитативном пријему средстава чиме потврђују да количина преузетих средстава по врсти и квалитету одговара средствима чија је набавка уговорена.

Мањкови по попису Годишњим пописом утврђени су мањкови основних средстава у седишту чија је набавна вредност 106 хиљада динара, исправка вредности 106 хиљада динара, а садашња вредност нула, и мањкови основних средстава чија је набавна вредност 582 хиљада динара, исправка вредности 548 хиљада динара, а садашња вредност 34 хиљада динара. Годишњим пописом у Заводу за израду новчаница и кованог новца – Топчидер утврђени су мањкови основних средстава чија је набавна вредност 16.668 хиљада динара, исправка вредности 16.668 хиљада динара, а садашња вредност нула.

Расходовање по попису Приликом годишњег пописа расходована су основна средства у седишту чија је набавна вредност 30.740 хиљада динара, исправка вредности 30.727 хиљада динара, а садашња вредност 13 хиљада динара и основна средства у Заводу за израду новчаница и кованог новца – Топчидер чија је набавна вредност 26.581 хиљада динара, исправка вредности 26.517 хиљада динара, а садашња вредност 64 хиљада динара. Расходована основна средства су искњижена, а садашња вредност је накнађена на терет осталих расхода.

Расходовање по ванредном попису Приликом ванредног пописа имовине и обавеза у Заводу за израду новчаница и кованог новца – Топчидер са стањем на дан 31. август 2013. године,

расходована су основна средства чија је набавна вредност 58.197 хиљада динара, исправка вредности 55.915 хиљада динара, а садашња вредност 2.282 хиљада динара, и то машине и уређаји графичке индустрије.

2.8.1.8. Остала средства (рачуни групе 03, 09, 19 и 29)

	<u>31.12.2013.</u>	У 000 динара <u>31.12.2012.</u>
Остала средства	3.653.173	3.387.017
- Остала потраживања у динарима	77.243	50.939
- Остала потраживања у страниј валути	1.820.346	2.562.726
- Активна временска разграничења у динарима	58.906	35.914
- Активна временска разграничења у страниј валути	26.219	58.052
- Залихе	3.499.664	3.291.455
- Потраживања за ПДВ	<u>53.040</u>	<u>0</u>
Свега:	5.535.418	5.999.086
 Исправка вредности:		
- осталих потраживања у динарима	(2.097)	(3.083)
- осталих потраживања у страниј валути	(1.819.222)	(2.518.449)
- залиха	<u>(60.926)</u>	<u>(90.537)</u>
	(1.882.245)	(2.612.069)

Остала потраживања у страниј валути Од укупног износа потраживања у страниј валути која су исказана у износу од 1.820.346 хиљада динара, део потраживања по основу 300.433,06 грама злата или 964.741 хиљада динара (по цени за грам злата у динарима од 3.211,167 динара – цена за златне полуге на дан 31. децембар 2013. године, The London Market Association) се односи на авансе дате некадашњем РТБ Бор чији је правни следбеник РТБ Бор група - РТБ Бор д.о.о. Бор, који су у ранијим годинама индиректно отписани исправком вредности у целини. Од преосталог износа потраживања у страниј валути део потраживања по основу 200.000,00 грама злата у износу од 642.233 хиљада динара се односи на Холдинг Рударско металуршко хемијски комбинат Трепча а.д. Звечан (по цени за грам злата у динарима – The London Market Association). Наведена потраживања потичу из 1996. и 1997. године, када је тадашња Народна банка Југославије унапред исплаћивала динаре (аванс) РМХК Трепча ради набавке злата. Због неизвршених испорука злата, у ранијим годинама извршена је исправка вредности у целини.

Залихе Од укупних залиха, део од 1.425.521 хиљада динара се односи на залихе основног материјала (хартије за новчанице и осталу штампу, књигоvezачке сировине, ронделе, боје, метали, филмови, плоче офсет, холограми, кинеграми и др.) лоциране у Заводу за израду новчаница и кованог новца - Топчидер. Залихе основног материјала – хартије за новчанице и друге наведене залихе држе се ради израде новчаница и кованог новца која се обавља у Заводу за израду новчаница и кованог новца – Топчидер, што је у делокругу Народне банке Србије јер сагласно Закону о Народној банци Србије – члан 53. став 2, иста има искључиво право издавања новчаница и кованог новца у Републици Србији.

Свођење залиха готових производа на нето продајну цену

Залихе готових производа су по стању на дан 31. децембар 2013. године исказане у износу од 601.910 хиљада динара, а након свођења на нето продајну цену за износ од 20.944 хиљада динара. Свођење залиха готових производа на нето продајну цену извршено је у ЗИНФО апликацији, на основу обрачуна свођења на нето продајну вредност и интерног налога за главну књигу, при чему је обухваћено 124 ставки залиха. Под ЗИНФО апликацијом подразумева се помоћна књига за

магацинско, материјално и погонско књиговодство Завода за израду новчаница и кованог новца – Топчидер.

Изменама и допунама рачуноводствених политика Г. бр. 790 од 5. фебруара 2014. године, регулисано је да се залихе готових производа на дан састављања годишњих извештаја свде на нето продајну цену по принципу ставка по ставка, на основу најпоузданијих доказа расположивих у време процене, узимајући у обзир сврху држања залиха.

Међутим, обрачун свођења на нето продајну цену залиха готових производа није урађен на тестној апликацији извештаја о свођењу на нето продајну цену за 2013. годину, а према писаном објашњењу (E-mail 19-20. јун 2014. године) из следећих разлога: „Извештај као функционалност постоји на продукцији, али не постоје подаци за претходне године јер није могуће реконструисати поступак, а реверзним поступком се не добијају коректни резултати (има превише одступања због заокруживања)“. У писаном објашњењу је наведено и следеће: „Извештај у овом облику у коме се сада налази није могао да буде постављен на продукцију пре краја пописа јер је захтевао веће измене. Као резервна опција за прошлогодишњи попис био је припремљен други извештај, који покреће реверзни поступак, али та верзија никада није ушла у продукцију јер су се јављала неслагања услед заокруживања“.

На основу наведеног утврђено је:

Народна банка Србије је извршила обрачун свођења на нето продајну цену залиха готових производа – у износу од 20.944 хиљада динара без примене апликације: Извештај о свођењу на нето продајну цену за 2013. годину, односно одговарајућег софтверског решења, зато што иста није могла да се користи пре краја пописа за 2013. годину.

РИЗИК:

Пропуштање да се обрачун свођења на нето продајну цену залиха готових производа изврши применом апликативног софтвера, указује на ризик да постоје ставке залиха готових производа за које свођење на нето продајну цену није извршено.

Препорука 3:

Препоручује се Народној банци Србије да оконча започети поступак дораде одговарајућег апликативног софтвера за вредновање залиха, у делу свођења залиха готових производа на нето продајну цену.

Обрачун производње

У 2013. години, обрачун производње извршен је применом ЗИНФО апликације – Помоћна књига за магацинско, материјално и погонско књиговодство Завода за израду новчаница и кованог новца – Топчидер, и то по кључевима за примарну и секундарну алокацију трошкова. Приликом аутоматског преузимања трошкова из главне књиге у погонско књиговодство, ради распореда преузетих трошкова односно преноса трошкова на места трошка производне делатности, трошак периода и на носиоце – производе, преузети су трошкови у износу од 4.404.403 хиљада динара што је за 34.675 хиљада динара мање у односу на стварно учињене трошкове који су исказани у износу од 4.439.078 хиљада динара. Разлика између аутоматски преузетих и стварно учињених трошкова настала је по основу накнадно књижених трошкова у главној књизи који су ручним налозима преузети у погонско књиговодство у износу од 34.675 хиљада динара, који нису обухваћени аутоматским преузимањем трошкова јер су испостављени после завршеног обрачуна производње за децембар месец 2013. године, односно пословну годину.

На основу наведеног утврђено је:

Народна банка Србије приликом обрачуна производње за 2013. годину аутоматским преузимањем трошкова из главне књиге у погонско књиговодство није обухватила трошкове по ручним налозима погонског књиговодства у износу од 34.675 хиљада динара, који су евидентирани после завршеног обрачуна производње за месец децембар 2013. године, односно пословну годину, као трошкови периода.

Препорука 4:

Препоручује се Народној банци Србије да обрачун производње у целини врши применом апликативног софтвера за алокацију трошкова, без испостављања ручних налога за књижење.

Стање залиха недовршене производње по попису

Рачуноводственим политикама Народне банке Србије – пречишћен текст Г. бр. 11789 од 26. октобра 2011. године, Изменама и допунама рачуноводствених политика Народне банке Србије Г. бр. 2987 од 21. маја 2013. године и Изменама и допунама рачуноводствених политика Г. бр. 790 од 5. фебруара 2014. године, регулисано је да се залихе недовршене производње процењују по цени коштања или по нето продајној цени ако је она нижа, с тим да цену коштања чине сви трошкови набавке, трошкови конверзије и други настали трошкови неопходни за довођење залиха на њихово садашње место и садашње стање, а да генерални директор Завода за израду новчаница и кованог новца – Топчидер прописује односе за распоред и пренос трошкова неопходне за формирање цене коштања и врши њихову корекцију. Залихе недовршене производње представљају залихе које на дан састављања годишњег извештаја нису предате у магацин готових производа.

Вредност залиха недовршене производње по попису са стањем на дан 31. децембар 2013. године у износу од 224.586 хиљада динара утврђена је по сваком радном налогу са планираним количинама и количинама предатим у магацин, тако да разлика планираних количина и количина предатих у магацин представља количинско стање недовршених производа.

Попис залиха недовршене производње извршен је према Инструкцији о начину вршења пописа залиха материјала, готових производа и недовршене производње Завода за израду новчаница и кованог новца – Топчидер од 20. новембра 2013. године.

Стање образаца у у магацину МУП-а на дан 1. новембар 2013. године

Мешовита комисија за уништавање шкарта *личних карата, саобраћајних и возачких дозвола, и свих врста идентификационих докумената*, образована Решењем НБС Г број 584 од 11. фебруара 2013. године и МУП КГ 12713/12-8 од 14. фебруара 2013. године, утврдила је стање шкарта образаца по узроку настанка као и броју исправних образаца у магацину Министарства унутрашњих послова на дан 1. новембар 2013. године, у циљу добијања одлуке за отпис и уништај количина неисправних докумената – допуна Извештаја о раду наведене комисије од 25. децембра 2013. године достављена Народној банци Србије, Заводу за израду новчаница о кованог новца - Топчидер. Утврђивањем стања шкарта образаца као и броја исправних образаца у магацину Министарства унутрашњих послова обухваћен је период од 1. јануара 2011. године до 1. новембра 2013. године – саобраћајне дозволе, возачке дозволе и период од 4. јула 2011. године до 1. новембра 2013. године.

Мешовита комисија за анализу и уништавање шкарта *регистрационих налепница и регистарских таблица*, образована Решењем број 438/2/13 од 7. марта 2013. године, је у свом извештају од 25. октобра 2013. године навела да је извршено прикупљање шкартних количина од стране свих полицијских управа Министарства унутрашњих послова и њихово складиштење у Трезор готових производа Народне банке Србије, Завода за израду новчаница и кованог новца. Анализирали

шкарт налепница настао је од почетка реализације пројекта 3. јануара 2011. године до 31. јула 2013. године.

Регулисање међусобних потраживања у вези шкарта готових производа

Народна банка Србије и Министарство унутрашњих послова Републике Србије су у циљу регулисања међусобних финансијских потраживања поводом насталог шкарта у процесу производње и персонализације идентификационих докумената, регистарских таблица и регистрационих налепница у марту 2014. године закључили Споразум о регулисању међусобних потраживања у вези шкарта личних карата и пасоша (за период од 1.07.2011 – 2.11.2013.), саобраћајних и возачких дозвола, регистарских таблица и регистрационих налепница (за период од 1.01.2011 – 2.11.2013.) – НБС ЗИН бр. 450/8/14 од 10. марта 2014. године; МУП 06/4-1 бр. 404-663/14 од 31. марта 2014. године. Чланом 8. у вези чл. 2. до 7. наведеног споразума, регулисано је да Народна банка Србије, Завод за израду новчаница и кованог новца – Топчидер, на име надокнаде штете због шкарта насталог у процесу персонализације 32.576 личних карата, 31.190 пасоша, 12.267 возачких дозвола, 59.135 саобраћајних дозвола и 11.640 регистрационих налепница као и на име надокнаде штете за испоручене регистарске таблице којима је у периоду после испоруке истекао рок важности укупно потражује од Министарства унутрашњих послова 90.469 хиљада динара са обрачунатим порезом на додату вредност. Истовремено, Министарство унутрашњих послова од Народне банке Србије, Завода за израду новчаница и кованог новца – Топчидер, на име надокнаде трошкова због неуспешне персонализације 45.103 личних карата, 11.974 пасоша, 7.513 возачких дозвола и 4.137 саобраћајних дозвола укупно потражује 7.597 хиљада динара са обрачунатим порезом на додату вредност. Чланом 9. наведеног споразума, регулисано је да су потписници сагласни да образоване мешовите комисије Народне банке Србије и Министарства унутрашњих послова изврше уништај пописаног – евидентираног шкарта.

У циљу спровођења уништаја залиха готових производа за које је утврђено да су шкарт, одлуком Г. бр. 3766 од 13. јуна 2014. године образована је комисија за делимичан попис залиха у Народној банци Србије, Заводу за израду новчаница и кованог новца – Топчидер, у магацину МУП – 1 са стањем на дан 31. мај 2014. године. У складу са извештајем ове комисије и Споразумом о регулисању међусобних потраживања у вези шкарта личних карата и пасоша (за период од 1.07.2011 – 2.11.2013.), саобраћајних и возачких дозвола, регистарских таблица и регистрационих налепница (за период од 1.01.2011 – 2.11.2013.) од 31. марта 2014. године, на основу Одлуке о усвајању извештаја о извршеном ванредном делимичном попису залиха готових производа у магацину комисионара МУП – 1 са стањем на дан 31. мај 2014. године Г. бр. 4920 од 9. јула 2014. године, вредност шкарта у износу од 75.391 хиљада динара са порезом на додату вредност у износу од 15.078 хиљада динара се фактурише, а на вредност шкарта на терет Народне банке Србије у износу од 37.692 хиљада динара се обрачунава порез на додату вредност у износу од 7.538 хиљада динара.

Уништај наведеног шкарта личних карата, пасоша, саобраћајних и возачких дозвола отпочео је 29. јула 2014. године и трајао до 8. августа 2014. године, о чему су сачињени записници бр. 601 и бб од 8. августа 2014. године.

2.8.2. Обавезе

2.8.2.1. Трансакциони депозити (рачуни 400 и 500)

	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Трансакциони депозити	373.127.175	271.764.006
- Трансакциони депозити у динарима	272.472.910	227.543.238
- Трансакциони депозити у страниј валути	<u>100.654.265</u>	<u>44.220.768</u>
Свега:	373.127.175	271.764.006

Трансакциони депозити у динарима

Од укупних трансакционих депозита у динарима у износу од 272.472.910 хиљада динара, део од 154.338.500 хиљада динара се односи на жиро рачуне банака и издвојена средства по основу динарске обавезне резерве банака са седиштем у Републици Србији, које имају дозволу за рад Народне банке Србије.

Од укупно исказаног износа од 154.339 милиона динара, део од 144.989 милиона динара чини динарску обавезну резерву за период од 18. децембра 2013. године до 17. јануара 2014. године обрачунату сагласно Одлуци о обавезној резерви банака код Народне банке Србије²² и Упутству за спровођење Одлуке о обавезној резерви банака код Народне банке Србије²³, док преостали део од 9.350 милиона динара представља слободне резерве банака.

Преостали део трансакционих депозита у динарима у износу од 118.134.410 хиљада динара се односи на:

- стање Консолидованог рачуна Трезора Републике Србије у износу од 109.035.441 хиљада динара;
- рачуне Народне банке Србије у износу од 8.029.250 хиљада динара;
- рачуне банака у стечају и ликвидацији у износу од 650.286 хиљада динара и др.

Консолидовани рачун трезора

Међусобна права и обавезе у вези са средствима консолидованог рачуна трезора који се води код Народне банке Србије у RTGS систему – на рачуну 908-84001-78 Министарство финансија – Управа за трезор, регулисани су уговором Г. Бр. 587 од 11. фебруара 2013. године закљученим између Народне банке Србије и Републике Србије.

Укупно обрачуната камата на износ средстава система консолидованог рачуна трезора који се води код Народне банке Србије у RTGS систему, за период од 1. јануара 2013. године до 31. децембра 2013. године износи 1.409.921 хиљада динара.

Трансакциони депозити у иностраној валути

Трансакциони депозити у иностраној валути се односе на депозите банака у иностраној валути - VTB банка а.д. Београд у износу од 265.181 хиљада динара, Opportunity Banka а.д., Нови Сад у износу од 114.643 хиљада динара, Banca Intesa а.д., Београд у износу од 89 хиљада динара, стање девизног рачуна за службена путовања у износу од 8.317 хиљада динара и стање редовних и других девизних рачуна корисника буџетских средстава у укупном износу од 100.266.035 хиљада динара.

Стање на редовним девизним рачунима 1, 2, 4 и 7 у укупном износу од 100.266.035 хиљада динара се односи на средства на редовним девизним рачунима корисника буџетских средстава.

2.8.2.2. Остали депозити (рачуни 401, 405, 504 и 505)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Остали депозити	401.418.368	426.428.227
- Оповиви депозити	19.190.000	14.755.000
- Остали депозити	27.893.489	26.880.583
- Наменски депозити у иностраној валути	294.408.179	325.181.936
- Остали депозити у иностраној валути	<u>59.926.700</u>	<u>59.610.708</u>
Свега:	401.418.368	426.428.227

²² „Службени гласник РС“, бр. 3/2011, 31/2012, 57/2012, 78/2012, 87/2012, 107/2012 и 62/2013

²³ „Службени гласник РС“, бр. 8/2011, 43/2011, 57/2012, 65/2013 и 118/2013

a) Оповиви депозити

Оповиви депозити у износу од 19.190.000 хиљада динара се односе на вишкове ликвидних средстава банака код Народне банке Србије. Услови и начин депоновања вишкова ликвидних средстава банака код Народне банке Србије регулисани су Одлуком о условима и начину депоновања вишкова ликвидних средстава банака код Народне банке Србије²⁴.

b) Остали депозити

Остали депозити у износу од 27.893.489 хиљада динара односе се на:

	У 000 динара
Опис	Износ
Умањење новца у оптицају за готов новац у трезорима банака и Управе за трезор	27.887.228
Депозит за исплату у корист нерезидената	6.261
Укупно:	27.893.489

Одсек за монетарну и финансијску статистику доставио је Дирекцији за рачуноводство и финансије 20. марта 2014. године коначне податке за израчунавање готовог новца у оптицају, а који су већи од података на основу којих су сачињени финансијски извештаји за 699 хиљада динара и то:

	У 000 динара
Опис	Износ
Умањење новца у оптицају за готов новац у трезорима банака	26.351.648
Умањење новца у оптицају за готов новац у трезору Управе за трезор	1.536.279
Свега:	27.887.927

c) Наменски депозити у иностраној валути

Од укупног износа наменских депозита у иностраној валути који износе 294.408.179 хиљада динара, део од 278.448.786 хиљада динара се односи на депозите по основу издвојене девизне обавезне резерве банака обрачунате сагласно Одлуци о обавезној резерви банака код Народне банке Србије и Упутству за спровођење Одлуке о обавезној резерви банака код Народне банке Србије.

Преостали износ наменских депозита у иностраној валути, се односи на:

- депозит Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности у износу од 3.412.393 хиљада динара;
- наменски девизни депозитни рачун – Министарства финансија – Управе за трезор, повлачење средстава по финансијском уговору – аутопут Koridor X (E-75) у износу од 2.946.502 хиљаде динара;
- наменски девизни рачун Републике Србије - кредит ЕИВ 80 мил. евра у износу од 1.495.432 хиљаде динара и др.

d) Остали депозити у иностраној валути

Од укупног износа осталих депозита у иностраној валути у износу од 59.926.700 хиљада динара, део од 37.028.289 хиљада динара се односи на орочене депозите Министарства финансија, Управе за трезор, по уговору 05 број 481-900/2007-3 од 28. децембра 2007. године. Народна банка Србије управља девизним средствима Републике у своје име, а за рачун Републике, тако што их инвестира

²⁴ „Службени гласник РС“, бр. 48/2004, 60/2007, 35/2008 и 73/2008

у стране хартије од вредности (инвестициони портфолио) или пласира као депозит на одређени рок (ликвидносни портфолио).

Преостали износ *осталих депозита у иностраној валути* односи се на:

- орочене депозите по основу Уговора о отварању и вођењу девизног рачуна закљученог између Народне банке Србије и Banca Intesa а.д., Београд од 4. јула 2012. године у износу од 18.342.736 хиљада динара;
- депозите Министарства правде по основу одузете имовине у девизама и ефективи у износу од 1.601.908 хиљада динара;
- депозите по основу одузетог ефективног страног новца у износу од 1.417.811 хиљада динара и др.

2.8.2.3. Примљени кредити (рачуни 407, 508 и 509)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Примљени кредити	116.027.082	46.886.004
- Кредити по репо трансакцијама	110.000.000	39.800.000
- Обавезе за своп продају девиза	10.541	35.811
- Примљени кредити у иностраној валути	5.895.345	6.924.553
- Остале финансијске обавезе у иностраној валути	<u>121.196</u>	<u>125.640</u>
Свега:	116.027.082	46.886.004

а) *Репо трансакције*

Кредити по репо трансакцијама у износу од 110.000.000 хиљада динара се односе на обавезе Народне банке Србије по основу оквирних уговора о продаји хартија од вредности са обавезом куповине тих хартија закључених са банкама и по основу посебних уговора о продаји хартија од вредности са обавезом куповине тих хартија, који се закључују са банкама, на основу Одлуке о условима и начину спровођења операција на отвореном тржишту²⁵ и Упутства за спровођење аукцијске куповине/продаје хартија од вредности²⁶.

Поменути кредити се односе на укупно 16 банака, и то:

	У 000 динара
Назив банке	Износ
- Banca Intesa а.д. Београд	30.000.000
- Комерцијална банка а.д. Београд	12.246.700
- Raiffeisen banka а.д. Београд	11.000.000
- Unicredit bank Србија а.д. Београд	11.000.000
- Банка Поштанска штедионица а.д. Београд	8.000.000
- Erste Bank а.д. Нови Сад	7.500.000
- АИК Банка а.д. Ниш	6.000.000
- Eurobank EFG а.д. Београд	5.000.000
- Societe Generale Bank Србија а.д. Београд	4.000.000
- Остале банке	15.253.300
Укупно:	110.000.000

²⁵ „Службени гласник РС“, бр. 45/2011 и 34/2013

²⁶ „Службени гласник РС“, бр. 46/2011 и 41/2013

У 2013. години Народна банка Србије емитовала је једну емисију благајничких записа намењених спровођењу репо трансакција Одлуком о првој емисији благајничких записа Народне банке Србије у 2013. години, Одлуком гувернера Г. бр. 500 од 4. фебруара 2013. године.

Тачком 1. Одлуке утврђено је да ће Народна банка Србије, ради регулисања ликвидности банака, а у складу са утврђеним циљевима монетарне политике, 5. фебруара 2013. године издати благајничке записе Народне банке Србије прве емисије у укупној номиналној вредности 500.000.000 хиљада динара са следећим основним елементима: појединачна номинална вредност 10.000 динара; датум доспећа 365 дана од дана издавања, односно 5. фебруара 2014. године.

Према подацима Народне банке Србије, Сектора за монетарне операције – Преглед аукцијске трговине хартијама од вредности којима НБС обавља операције на отвореном тржишту, по данима за 2013. годину, у току 2013. године, период 1. јануар 2013. године – 31. децембар 2013. године, Народна банка Србије је обавила 53 аукције репо продаје, а рочност репо трансакција је износила 6-8 дана.

Аукције репо продаје хартија од вредности су се обављале благајничким записима Народне банке Србије. Стање хартија од вредности на дан последње аукције 31. децембра 2013. године - дисконтни износ/куповна цена износило је 110.000.000 хиљада динара, а номинални износ/реоткупна цена 110.184.602 хиљаде динара. Просечна пондерисана каматна стопа на овим аукцијама у току 2013. године на годишњем нивоу износила је 8,93%.

Камата за одговарајући месец и на датум реоткупа, односно последњег дана у месецу обрачуната за период од 1. јануара 2013. године до 31. децембра 2013. године износи 7.226.628 хиљада динара.

b) Обавезе за своп продају девиза

Обавезе за своп продају девиза у износу од 10.541 хиљада динара се односе на обавезе Народне банке Србије у вези са обављањем послова своп продаје девиза у складу са Одлуком о условима и начину обављања своп куповине и своп продаје девиза између Народне банке Србије и банака²⁷, као и прописима Народне банке Србије за спровођење тих одлука.

Обавезе за своп продају девиза, односно износ у динарима по спот курсу од 914.381 хиљада динара, односе се на:

	У 000 динара
Назив банке	Износ
- Чачанска банка а.д. Чачак	685.728
- Eurobank EFG а.д. Београд	228.653
Свега:	914.381
Годишње нетирање	(903.840)
Свега:	10.541

c) Примљени кредити у иностраној валути

Примљени кредити у иностраној валути се односе на кредите од иностраних банака – за износ реструктурираног финансијског дуга у износу од 5.885.354 хиљада динара и минусни салдо на девизном рачуну код банака у иностраној валути у износу од 9.991 хиљада динара.

Кредити од иностраних банака – за износ реструктурираног дуга у висини од USD 70.798.523 или 5.885.354 хиљада динара односе се на Споразум о реструктурирању дуга између Народне банке Србије и The Export-Import Bank of China из 2009. године. Исте године права и обавезе по основу наведеног Споразума, Export-Import Bank of China пренела је на Export & Credit Insurance corporation

²⁷ „Службени гласник РС“, бр. 10/2011 и 18/2012

– SINOSURE. У току 2013. године, на основу Споразума о реструктурирању дуга, извршена је отплата главнице кредита у износу од USD 9.439.803.

Минусни салдо на девизном рачуну код банака у иностранству у износу од EUR 87.153 или 9.991 хиљада динара се односи на девизни рачун Југобанке а.д. Београд у стечају.

d) Остале финансијске обавезе у иностранству

Остале финансијске обавезе у иностранству се односе на обавезе за примљена средства а неизвршена плаћања у иностранству према Београдској банци а.д. Београд у стечају, у износу од USD 1.457.943 или 121.196 хиљада динара.

2.8.2.4. Обавезе према Међународном монетарном фонду (рачун 540)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Обавезе према Међународном монетарном фонду	147.053.510	227.374.623
- Хартије од вредности и друге обавезе које се односе на регулисање статуса код Међународног монетарног фонда	59.747.798	61.856.295
- Stand-by аранжман	79.923.903	157.922.770
- Обавезе према ММФ-у у специјалним правима вучења	<u>7.381.809</u>	<u>7.595.558</u>
Свега:	147.053.510	227.374.623

Обавезе према Међународном монетарном фонду износе 147.053.510 хиљада динара, од чега се део од XDR 624.320.626 или 79.923.903 хиљада динара по курсу 128,01740 односи на одобрени износ специјалних права вучења по Stand-by аранжману са Међународним монетарним фондом, прихваћен на основу разговора представника Републике Србије и мисије Фонда обављених у периоду од 16. до 26. марта 2009. године и Закључка Владе 05 бр. 48-2369/2009 од 30. априла 2009. године, на основу ревидираног Меморандума о економској и финансијској политици Републике Србије – саставни део Закључка (тачка 2.) и Писма о намерама.

Укупно повучена (искоришћена) средства по основу Stand-by аранжмана у износу од XDR 1.367.742.500 су уплаћена у траншама у периоду од 19. маја 2009. до 17. априла 2011. године. Иста представљају 292,5% чланске квоте Републике Србије код Међународног монетарног фонда, која износи XDR 467.700.000.

Одобравање специјалних права вучења Републици од стране Међународног монетарног фонда регулисано је Законом о ратификацији друге измене Статута Међународног монетарног фонда²⁸.

У току 2013. године отплаћено је укупно 13 рата главнице дуга по Stand-by аранжману (по I, II, III, IV и V транши) закљученог 2009. године са Међународним монетарним фондом у укупном износу од XDR 568.034.374, тако да стање дуга по Stand-by аранжману на крају 2013. године износи XDR 624.320.626 односно 133,49% чланске квоте Републике Србије код Међународног монетарног фонда.

2.8.2.5. Новац у оптицају (рачун 890)

Оптицајни готов новац

Новац у оптицају представља оптицајни готов новац који се налази у земљи и једним делом у иностранству. Исти је исказан у финансијским извештајима у следећим износима:

²⁸ „Службени лист СФРЈ“, бр. 14/1977

	<u>31.12.2013.</u>	У 000 динара <u>31.12.2012.</u>
Новац у оптицају	122.439.771	110.548.870
- Оптицајни готов новац у земљи	122.741.605	110.847.999
- Оптицајни готов новац у иностранству	<u>(301.834)</u>	<u>(299.129)</u>
Свега:	122.439.771	110.548.870

Стање готовог новца у оптицају представља разлику између износа израђеног готовог новца умањеног за износ уништеног готовог новца, за стање готовог новца у трезорима Народне банке Србије и за износ готовог новца који је дат за тестирање машина. Приликом утврђивања стања готовог новца у оптицају коришћени су кумулирани подаци о израђеном готовом новцу (на основу протокола из Завода за израду новчаница и кованог новца - Топчидер у периоду од када је серија новчаница у оптицају до 31. децембра 2013. године), кумулирани подаци о уништеном новцу (на основу записника о уништају на специјалној машини за уништај и на аутоматским системима за обраду новца у периоду од кад је серија новчаница у оптицају до 31. децембра 2013. године) и подаци о стању залиха готовог новца у трезорима Народне банке Србије на основу извршеног пописа.

Стање новца у оптицају које је исказано у финансијским извештајима је добијено умањењем готовог новца у оптицају, у износу од 27.887.228 хиљада динара, за износ готовине у благајни код банака и готовине у благајни код Министарства финансија, Управе за трезор.

Примарна емисија

Под примарном емисијом подразумева се емисија коју обавља централна (емисиона) банка креирајући тако примарни новац. Својим операцијама у активи та банка ствара потраживања банака или других директних комитената на саму себе, а своје обавезе према њима исказује у својој пасиви. Те обавезе централна (емисиона) банка на њихов захтев исплаћује у новцу, а његов најзначајнији израз је готов новац – новчанице и ковани новац.

У оквиру групе 89 на рачуну 892 – Примарна емисија Народне банке Србије, исказују се стање и промене на рачунима примарне емисије Народне банке Србије. На дан биланса, стање овог рачуна се не исказује у обрасцу Биланс стања, а тиме ни у финансијским извештајима.

2.8.3. Капитал (рачуни 804 и 814 и рачуни групе 82 осим 823 и 83)

	<u>31.12.2013.</u>	У 000 динара <u>31.12.2012.</u>
	216.898.882	264.199.891
- Основни капитал	119.049.539	100.803.340
- Посебне резерве	127.140.438	90.594.521
- Ревалоризационе резерве - основна средства	8.651.972	8.569.094
- Ревалоризационе резерве по основу ХоВ расположивих за продају	5.651.105	6.469.355
- Нераспоређени добитак		57.763.581
- Губитак до нивоа капитала	<u>(43.594.173)</u>	<u>0</u>
Свега:	216.898.882	264.199.891

Република Србија је власник целокупног капитала Народне банке Србије.

У 2013. години извршено је повећање основног капитала у износу од 18.246.199 хиљада динара и посебних резерви у износу од 36.515.917 хиљада динара, приликом расподеле добити Народне банке Србије за 2012. годину, по Одлуци СГ НБС бр. 5 од 28. маја 2013. године. Повећање

ревалоризационих резерви које је извршено у износу од 377.425 хиљада динара односи се на увећање вредности акција BIS Basel.

На дан 31. децембар 2013. године основни капитал Народне банке Србије износи 119.049.539 хиљада динара, што је изнад минимално прописаног износа. У 2013. години Народна банка Србије је исказала губитак у износу од 43.594.173 хиљада динара, који је у целини до нивоа капитала.

2.8.4. Ванбилансне позиције (рачуни групе 90 односно 95; 91 осим 911 и 916 односно 96 осим 961 и 966; 911, 916 и 932 односно 961, 966 и 982; 92 односно 97; 93 осим 932 односно 98 осим 982; 94 односно 99)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Ванбилансне позиције	2.377.145.200	2.200.053.302
- Послови у име и за рачун трећих лица	1.507.340.933	1.336.092.142
- Преузете будуће обавезе	8.499.781	633.795
- Примљена јемства за обавезе	1.887.372	15.172.395
- Друге ванбилансне позиције	517.656.214	517.845.097
- Оптицајни и ваноптицајни новац НБС	<u>341.760.900</u>	<u>330.309.873</u>
Свега:	2.377.145.200	2.200.053.302

Послови у име и за рачун трећих лица (рачуни групе 90 односно 95)

Од укупно исказаног стања ванбилансних позиција у износу од 2.377.145.200 хиљада динара, *послови у име и за рачун трећих лица* износе 1.507.340.933 хиљада динара, од чега је у динарима 1.212.885 хиљада динара, а у иностраној валути 1.506.128.048 хиљада динара.

Послови у име и за рачун трећих лица у динарима у износу од 1.212.885 хиљада динара, се односе на *курсне разлике* настале по основу исплате обвезница старе девизне штедње грађана и зајма за привредни развој у износу од 755.988 хиљада динара, *IBRD SECURITIES CASTODI ACCOUNT* - новчана средства на рачуну хартија од вредности Републике Србије по основу учешћа у капиталу Међународне банке за обнову и развој – IBRD у износу од 382.371 хиљада динара, потраживања од посредничких банака за главницу кредита по програму LEDIB у износу од 71.863 хиљада динара и др.

Послови у име и за рачун трећих лица у иностраној валути

Послови у име и за рачун трећих лица у иностраној валути у укупном износу од 1.506.128.048 хиљада динара односе се на послове у вези са *Јавним дугом Републике Србије* у износу од 1.444.498.866 хиљада динара и на *остале послове у име и за рачун Републике Србије* у износу од 61.629.182 хиљада динара, и то:

	У 000 динара			
О п и с	31.12.2013.	31.12.2012.	Промена	Промена у %
1. Јавни дуг РС и послови везани за ЈД	1.444.498.866	1.276.072.133	168.426.733	13,20%
1.1. Зајам за привредни развој	2.263.974	2.256.864	7.110	0,32%
1.2. Стара девизна штедња	192.722.980	224.084.201	(31.361.221)	-14,00%
1.3. Главница јавног дуга и кредита	1.248.104.037	1.045.466.497	202.637.540	19,38%
1.4. Камата по јавном дугу и кредиту	1.407.875	4.264.571	(2.856.696)	-66,99%
2. Остали послови у име и за рачун РС	61.629.182	58.834.843	2.794.339	4,75%
Укупно:	1.506.128.048	1.334.906.976	171.221.072	12,83%

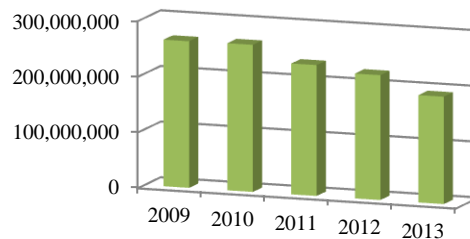
1. Јавни дуг Републике Србије

Народна банка Србије обавља послове фискалног агента у име и за рачун Републике по члану 61. Закона о Народној банци Србије²⁹, а у вези са задуживањем Републике Србије у иностранству, односно послове у вези са повлачењем средстава и отплатом обавеза према иностраним кредиторима, као и послове издавања дугорочних хартија од вредности који се односе на чланство Републике Србије у Међународном монетарном фонду и друге послове на основу закона односно уговора.

Стара девизна штедња

Укупне обавезе Републике Србије по основу старе девизне штедње и послова везаних за стару девизну штедњу евидентираних у ванбилансној евиденцији Народне банке Србије износе 192.722.980 хиљада динара, што је за 14% мање у односу на крај претходне године када су износиле 224.084.201 хиљада динара.

Стање обавеза по основу старе девизне штедње у периоду од 2009. до 2013. године приказано је у следећем графику:

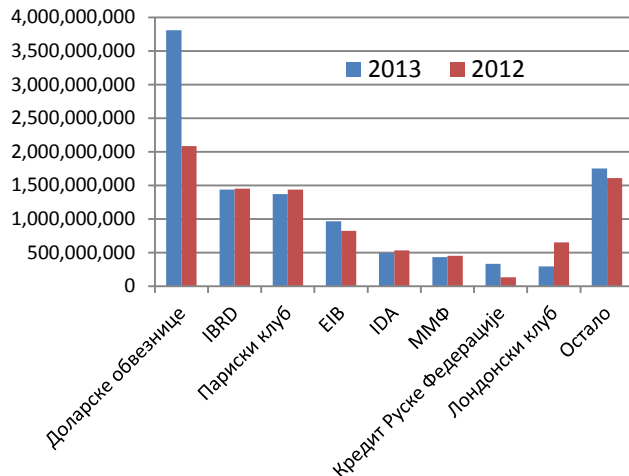

Обавезе по кредитима инокредитора

Обавезе по кредитима инокредитора евидентираних у оквиру ванбилансних позиција са стањем на дан 31. децембар 2013. године износе 1.248.104.037 хиљада динара и представљају спољни јавни дуг Републике Србије по којима је Народна банка Србије фискални агент. У току 2013. године евидентираних промена се односе на отплате главнице извршене у износу од EUR 627.652.538, плаћену камату и трошкове задуживања у износу од EUR 374.991.227 као и повлачења средстава у износу од EUR 2.551.291.396.

Од укупних обавеза по кредитима међународних финансијских институција, страних влада и осталих инокредитора евидентираних у оквиру ванбилансних позиција са стањем на дан 31. децембар 2013. године у износу од EUR 10.879.923.460 или 1.248.104.037 хиљада динара већи износи задужења се односе на следеће:

²⁹ „Службени гласник РС“, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005, 44/2010, 76/2012 и 106/2012

Задужење по основу преосталог износа спољног јавног дуга по коме је Народна банка Србије фискални агент се односи на кредите Француске, Азербејџана, KFW кредите, кредите Европске заједнице, EBRD, EUROFIMA, Еурофонд ЦЕБ, НР Кине, Кувајта и инобанака (VTB Capital plc, Нова кредитна банка, Societe Generale, Erste GCIB Finance) и др.

2. Остали послови у име и за рачун Републике Србије

Стање осталих послова које Народна банка Србије води у име и за рачун Републике Србије исказано је у износу од 61.629.182 хиљада динара. Од укупног износа осталих послова у име и за рачун Републике Србије на *Фонд револвинг кредита* односи се EUR 19.175.355 или 2.198.303 хиљада динара. Расположива средства Фонда револвинг кредита износе EUR 1.677 или 192 хиљада динара, док потраживања од посредничких банака за главницу износе EUR 19.173.678 или 2.198.111 хиљада динара.

Од преосталог стања осталих послова у име и за рачун Републике Србије на Apex Global Loan кредите односи се 47.248.495 хиљада динара, од чега се већи износи односе на Apex Global Loan - Мала и средња предузећа 20.758.694 хиљада динара и Apex Global Loan II/A и II/B 23.532.516 хиљада динара. Као остали послови у име и за рачун Републике Србије исказана су потраживања од банака - гасоводна мрежа K-7, члански улог код EBRD- European bank for Reconstruction and Development и др.

Друге ванбилансне позиције (рачуни групе 93, осим 932, односно 98, осим 982)

Од укупног износа других ванбилансних позиција од 517.656.214 хиљада динара, део од 500.000.000 хиљада динара се односи на емитоване благајничке записе Народне банке Србије намењене репо продаји, од чега је 390.000.000 хиљада динара на власничком рачуну, док се износ од 110.000.000 хиљада динара односи на репо продате благајничке записе.

У 2013. години, на основу закључака овлашћених лица Народне банке Србије од 2. октобра 2013. године, везано за вредновање и вођење средстава ван контроле, из ванбилансних евиденција Народне банке Србије искњижени су објекти - Хотел „Слатина“ у Врњачкој бањи, Република Србија и пет одмаралишта на територији Републике Црне Горе и Републике Хрватске (Чањ, Сутоморе, Сребрено, Ровињ), у укупној вредности од 6.483 хиљада динара.

Оптицајни и ванооптицајни новац Народне банке Србије (рачуни групе 94, односно 99)

Оптицајни и ванооптицајни новац Народне банке Србије износи 341.760.900 хиљада динара. Од укупног износа оптицајног и ванооптицајног новца на готов новац у оптицају се односи 150.326.999 хиљада динара, а на залихе новчаница 190.920.916 хиљада динара. Преостали део чине залихе кованог новца и оптицајне и ванооптицајне новчанице издвојене за нумизматику, продају и комерцијалну продају.

2.9. Позиције биланса успеха

2.9.1. Приходи и расходи од камата (рачуни групе 70 и 60)

Приходи од камата исказани су у износу од 13.587.924 хиљада динара, што је за 24,4% мање у односу на претходну годину када су износили 17.967.300 хиљада динара, а главни део ових прихода се односи на камате по основу хартија од вредности у иностраној валути у износу од 13.004.654 хиљада динара. Приходе од камата по основу хартија од вредности у иностраној валути чине камате на хартије од вредности које се држе ради трговања, и то купонске иностране хартије од вредности у износу од 12.907.043 хиљада динара и дисконтне иностране хартије од вредности у износу од 97.611 хиљада динара.

Од укупних прихода од камата по основу кредита у динарима који износе 228.218 хиљада динара, на камате по основу уговора о своп куповини/продаји девиза се односи 220.008 хиљада динара. Приходи од камата по основу депозита у иностраној валути су исказани у износу од 281.620 хиљада динара, од чега се на камату по основу орочених депозита у иностранству односи 198.773 хиљада динара, камату по основу диспонибилних текућих рачуна Народне банке Србије у иностранству 20.185 хиљада динара и камату по основу неоствареног просека издвојене и мање обрачунате девизне обавезне резерве 62.662 хиљада динара.

Расходи камата су исказани у износу од 17.396.613 хиљада динара и за 36,3% су повећани у односу на висину ових расхода претходне године у износу од 12.766.538 хиљада динара. Знатнији део ових расхода се односи на камате по основу издвојене динарске обавезне резерве у износу од 3.606.907 хиљада динара, депозита вишкова ликвидних средстава у износу од 3.063.747 хиљада и депозита на репо трансакције у износу од 7.226.628 хиљада динара.

Од укупног износа расхода камата по основу обавеза према Међународном монетарном фонду у висини од 1.315.938 хиљада динара, на камате по основу обавеза према Међународном монетарном фонду у иностраној валути се односи готово целокупан исказани износ јер исте износе 1.310.072 хиљада динара, док се преостали део односи на коришћење средстава алокације тог фонда.

Расходи камата по основу кредита у динарима су исказани у износу од 212.018 хиљада динара, а односе се на камату утврђену по основу уговора о своп продаји девиза. Расходи камата по основу кредита у иностраној валути у износу од 112.104 хиљада динара се односе на обрачунате редовне камате по основу кредита Export Import Bank of China.

Од укупног износа расхода камата по основу депозита у иностраној валути у износу од 23.946 хиљада динара, већи део у висини од 21.891 хиљада динара се односи на орочене депозите, од чега камате на орочене депозите у иностраној валути Министарства финансија и привреде износе 18.867 хиљада динара.

Губитак по основу камата износи 3.808.689 хиљада динара, јер су приходи по основу камата исказани у износу од 13.587.924 хиљада динара мањи од расхода камата у износу од 17.396.613 хиљада динара. По основу камата, претходне године Народна банка Србије је остварила добитак у износу од 5.200.762 хиљада динара.

2.9.2. Остале позиције биланса успеха

2.9.2.1. Нето губитак по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха (620 минус 720)

Нето губитак по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха износи 2.931.688 хиљада динара, што је знатно више у односу на претходну годину (208,3%) када је износио 951.050 хиљада динара. Губици по основу продаје купонских иностраних хартија од

вредности у 2013. години износили су 3.086.246 хиљада динара, а добици по истом основу 154.558 хиљада динара.

2.9.2.2. Нето расходи од курсних разлика (група рачуна 78)

Нето расходи од курсних разлика исказани су у износу од 25.667.355 хиљада динара, а односе се на негативне курсне разлике настале у 2013. години у износу од 236.937.360 хиљада динара нетиране за износ позитивних курсних разлика у том периоду у износу од 211.270.005 хиљада динара (принцип мањег салда). По основу курсних разлика, претходне године Народна банка Србије је остварила нето приходе у износу од 53.518.831 хиљада динара.

2.9.2.3. Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи (група рачуна 63)

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи исказани су у износу од 4.554.441 хиљада динара, од чега се на трошкове зарада односи 2.268.116 хиљада динара, трошкове накнада зарада 383.931 хиљада динара и остале личне расходе 1.902.394 хиљада динара. Од осталих личних расхода, порез и доприноси на зараде износе 1.741.102 хиљаде динара док се преостали износ односи на уговоре за привремене и повремене послове у износу од 33.347 хиљада динара, јубиларне награде у износу од 42.318 хиљада динара, отпремнине у износу од 33.150 хиљада динара и друге личне расходе.

Од укупно исказаног износа трошкова зарада од 2.268.116 хиљада динара, већи износ се односи на трошкове по основу редовног рада у износу од 1.724.296 хиљада динара, док се преостали трошкови односе на регрес, трошкове исхране и остале основе обрачунате у складу са Правилником о раду у Народној банци Србије. Од укупног износа трошкова накнада зарада од 383.931 хиљада динара, на накнаде за годишњи одмор се односи 229.342 хиљада динара, а преостали износ на накнаде за боловање до 30 дана, државне и верске празнике, плаћено одсуство и друге нето накнаде зарада.

Зараде исплаћене руководству Народне банке Србије у 2013. години:

У 000 динара			
Функција	Број лица	Бруто зарада исплаћена	Нето зарада исплаћена
- Гувернер	1	9.917	8.067
- Директор Управе за надзор	1	9.201	7.480
- Вицегувернери	3	25.485	20.526
- Генерални секретар	1	6.352	4.964
- Генерални директори и директори ОЈ у седишту, директори филијала и генерални директор ЗИН-а	35	123.949	90.960
- Заменици и помоћници генералних директора и директора ОЈ	31	90.740	65.558
- Директори одељења	88	219.155	156.121
- Председник и чланови Савета гувернера	5	17.065	11.154
Укупно:	165	501.864	364.830

2.9.2.4. Трошкови амортизације (рачун 642)

Трошкови амортизације износе 1.749.151 хиљада динара, од чега амортизација нематеријалних улагања 277.081 хиљада динара, грађевинских објеката 505.910 хиљада динара и опреме 965.018 хиљада динара, док се преостали износ амортизације односи на остала основна средства.

2.10. Финансијски резултат

У финансијским извештајима за 2013. годину Народна банка Србије је исказала резултат периода - губитак из редовног пословања у износу од 43.594.173 хиљада динара, који је проистекао из следећих основа:

	31.12.2013.	31.12.2012.
<i>Губитак/добитак по основу камата</i>	(3.808.689)	5.200.762
<i>Нето губитак по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха</i>	(2.931.688)	(951.050)
<i>Нето расходи/приходи од курсних разлика</i>	(25.667.355)	53.518.631
<i>Нето расходи/приходи по основу индиректних отписа пласмана и резервисања</i>	(209.724)	777.709
<i>Нето расходи од промене вредности имовине и обавеза</i>	(9.350.887)	(907.400)
<i>Нето ефекат осталих позиција биланса успеха</i>	(1.625.830)	124.929
Резултат периода – губитак/добитак	(43.594.173)	57.763.581

Нето ефекат осталих позиција биланса успеха у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2013. године у износу од 1.625.830 хиљада динара, се односи:

	31.12.2013.
Добитак по основу накнада и провизија	3.436.649
Приходи од дивиденди и учешћа	118.640
Остали пословни приходи	4.333.764
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(4.554.440)
Трошкови амортизације	(1.749.150)
Оперативни и остали пословни расходи	(3.211.293)
Нето ефекат осталих позиција биланса успеха	(1.625.830)

За разлику од претходне године када је остварен позитиван финансијски резултат, у 2013. години Народна банка Србије је пословала са губитком, под претежним утицајем нето расхода од курсних разлика 58,9 % и нето расхода од промене вредности имовине и обавеза од 21,4 % - укупно 80,3%, и то:

	31.12.2013.	Учешће у %
Губитак по основу камата	(3.808.689)	8,7
Нето губитак по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	(2.931.688)	6,7
Нето расходи од курсних разлика	(25.667.355)	58,9
Нето расходи по основу индиректних отписа пласмана и резервисања	(209.724)	0,5
Нето расходи од промене вредности имовине и обавеза	(9.350.887)	21,4
Нето ефекат осталих позиција биланса успеха	(1.625.830)	3,7
Резултат периода – губитак	(43.594.173)	100,0

Губитак из редовног пословања се односи на део проистекао из курсних разлика и ревалоризационих резерви у износу од 25.667.355 хиљада динара и део који не проистиче из курсних разлика и ревалоризационих резерви у износу од 17.926.818 хиљада динара.

На предлог гувернера, Савет гувернера Народне банке Србије је усвојио финансијске извештаје Народне банке Србије за 2013. годину одлуком СГ НБС бр 2 од 19. јуна 2014. године, са исказаним губитком у висини од 43.594.173 хиљада динара, који ће се покрити из посебних резерви Народне банке Србије.

У финансијским извештајима Народне банке Србије за 2013. годину, посебне резерве су исказане у износу од 127.140.438 хиљада динара. Обзиром да је одредбама члана 77. став 4. Закона о Народној банци Србије прописан износ ових резерви у висини од 20.000.000 хиљада динара, део преосталих средстава од 107.140.438 хиљада динара се може користити за покриће оствареног губитка.

Одлука о усвајању финансијских извештаја Народне банке Србије за 2013. годину, са извештајем овлашћеног ревизора, достављена је Народној скупштини – допис ДСГ Бр. 103/1/14/ДС од 20. јуна 2014. године.

2.11. Јавне набавке

Јавне набавке у 2013. години вршене су у складу са Планом набавке Народне банке Србије за 2013. годину. За обављање послова јавних набавки 33 запослена из Центра за набавке и других организационих јединица Народне банке Србије имају сертификат за службеника за јавне набавке.

У 2013. години је спроведено 247 поступака јавних набавки, а укупна вредност реализованих јавних набавки без ПДВ износи 884.917 хиљада динара, од чега се на јавне набавке велике вредности односи 107 поступака у вредности од 800.182 хиљада динара. По основу јавних набавки мале вредности спроведено је 107 поступака у вредности од 78.978 хиљада динара и јавних набавки мале вредности путем наруџбенице 33 поступка у вредности од 5.757 хиљада динара.

У складу са одредбама Закона о јавним набавкама, Народна банка Србије доставила је Управи за јавне набавке тромесечне извештаје о закљученим уговорима о јавним набавкама и поступцима јавних набавки у 2013. години.

Поверљиве набавке у Народној банци Србије су вршене према Плану поверљивих набавки Народне банке Србије за 2013. годину Г. бр. 527 од 5. фебруара 2013. године, којим је предвиђена набавка добара у вредности од 424.541 хиљада динара и набавка услуга у износу од 16.000 хиљада динара. У 2013. години вршене су поверљиве набавке кинеграма за личне карте и пасоше Републике Србије чија је процењена вредност износила 86.230 хиљада динара и сигурносних боја за израду новчаница, идентификационих докумената (возачке дозволе и саобраћајне дозволе) и акцизних маркица по процењеној вредности у износу од 43.850 хиљада динара.

2.12. Судски спорови

За годину која се завршава на дан 31. децембар 2013. године Народна банка Србије је извршила резервисања за обавезе по основу судских спорова у износу од 251.499 хиљада динара, и то 15 спорова из функције – парнични спорови и 34 радна спора.

Народна банка Србије води 233 судска спора, од чега 98 парничних спорова и 135 радних спорова. За све спорове у којима је Народна банка Србије тужена од стране банке дата је процена вредности исхода од стране правног сектора Народне банке Србије, као и то да ли се очекује да исход буде позитиван или негативан или је исход неизвестан.

Од укупног процењеног износа парничних спорова, а за које се сматра да ће имати негативан исход, у којима је Народна банка Србије тужена или једна од тужених страна, већи износ се односи на спор у вредности од 53.021 хиљада динара. Негативан процењени исход радних спорова, појединачно по тужиоцима – физичким лицима, креће се од 28 хиљада динара до 16.193 хиљада динара.

ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ
НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ ЗА 2013. ГОДИНУ

Број: 400-165/2014-07
Београд, 20. новембар 2014. године

Садржај

	<i>Страна</i>
1. Биланс стања на дан 31. децембар 2013. године	49
2. Биланс успеха у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2013. године	50
3. Извештај о токовима готовине у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2013. године	51
4. Извештај о променама на капиталу у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2013. године	53
5. Статистички анекс за 2013. годину	54

1. БИЛАНС СТАЊА
на дан 31. децембра 2013. године

- у хиљадама динара

ПОЗИЦИЈА	Износ текуће године	Износ претходне године
АКТИВА		
Готовина и готовински еквиваленти	118.763.236	211.391.822
Злато и други племенити метали	52.986.619	71.605.359
Потраживања по основу камата, накнада, продаје, промене фер вредности деривата и друга потраживања	228.642	861.522
Дати кредити и депозити	238.097.694	144.435.580
Хартије од вредности	882.631.712	830.549.911
Удели (учешћа)	8.288.991	9.410.736
Чланска квота у ММФ-у	59.873.738	61.945.041
Остали пласмани	6.515	7.635
Нематеријална улагања	90.283	361.010
Основна средства и инвестиционе некретнине	15.284.866	16.450.989
Остала средства	3.653.173	3.387.017
УКУПНО АКТИВА	1.379.905.469	1.350.406.622
ПАСИВА		
Трансакциони депозити	373.127.175	271.764.006
Остали депозити	401.418.368	426.428.227
Примљени кредити	116.027.082	46.886.004
Обавезе према ММФ-у	147.053.510	227.374.623
Обавезе по основу камата, накнада и промене вредности деривата	256.123	136.616
Резервисања	1.346.737	1.135.876
Обавезе за порезе	5.596	39.589
Остале обавезе	1.332.225	1.892.920
Новац у оптицају	122.439.771	110.548.870
УКУПНО ОБАВЕЗЕ	1.163.006.587	1.086.206.731
Капитал	119.049.539	100.803.340
Посебне резерве Народне банке Србије	127.140.438	90.594.521
Ревалоризационе резерве	14.303.078	15.038.449
Добитак	0	57.763.581
Губитак до нивоа капитала	43.594.173	0
УКУПАН КАПИТАЛ	216.898.882	264.199.891
УКУПНО ПАСИВА	1.379.905.469	1.350.406.622
ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	2.377.145.200	2.200.053.302
Послови у име и за рачун трећих лица	1.507.340.933	1.336.092.142
Преузете будуће обавезе	8.499.781	633.795
Примљена јемства за обавезе	1.887.372	15.172.395
Друге ванбилансне позиције	517.656.211	517.845.097
Оптицајни и ваноптицајни новац НБС	341.760.900	330.309.873

2. БИЛАНС УСПЕХА
у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2013. године

- у хиљадама динара

ПОЗИЦИЈА	Износ текуће године	Износ претходне године
ПРИХОДИ И РАСХОДИ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА		
Приходи од камата	13.587.924	17.967.300
Расходи од камата	17.396.613	12.766.538
Добитак по основу камата	0	5.200.762
Губитак по основу камата	3.808.689	0
Приходи од накнада и провизија	3.867.901	4.239.901
Расходи од накнада и провизија	431.253	1.010.023
Добитак по основу накнада и провизија	3.436.648	3.229.878
Губитак по основу накнада и провизија	0	0
Нето добитак по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	0	0
Нето губитак по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	2.931.688	951.050
Нето приходи од курсних разлика	0	53.518.631
Нето расходи од курсних разлика	25.667.355	0
Приходи од дивиденди и учешћа	118.639	125.999
Остали пословни приходи	4.333.768	6.332.638
Нето приходи по основу индиректних отписа пласмана	0	777.709
Нето расходи по основу индиректних отписа пласмана	209.724	0
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	4.554.441	4.115.342
Трошкови амортизације	1.749.151	1.865.993
Оперативни и остали пословни расходи	3.211.293	3.582.251
Приходи од промене вредности имовине и обавеза	131.801	222.068
Расходи од промене вредности имовине и обавеза	9.482.688	1.129.468
Добитак из редовног пословања	0	57.763.581
Губитак из редовног пословања	43.594.173	0

3. ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ
у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2013. године

- у хиљадама динара

ПОЗИЦИЈА	Износ	
	31.12.2013.	31.12.2012.
А. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		
Приливи готовине из пословних активности	31.029.528	37.162.588
Приливи од камата	16.596.238	21.164.978
Приливи од накнада	3.060.561	3.557.541
Приливи по основу осталих пословних активности	11.251.368	12.314.926
Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	121.361	125.143
Одливи готовине из пословних активности	34.098.903	30.263.280
Одливи по основу камата	19.071.935	14.767.606
Одливи по основу накнада	435.439	1.013.116
Одливи по основу трошкова пословања	14.591.529	14.482.558
Нето прилив готовине из пословних активности пре повећања или смањења у пласманима и депозитима	0	6.899.308
Нето одлив готовине из пословних активности пре повећања или смањења у пласманима и депозитима	3.069.375	0
Смањење пласмана и повећање узетих депозита	0	88.619.619
Смањење кредита и пласмана		
Смањење хартија од вредности и других пласмана којима се тргује и краткорочних хартија од вредности које се држе до доспећа	0	67.246.996
Повећање депозита и прилив по основу покрића губитка	0	21.372.623
Повећање пласмана и смањење узетих депозита	132.925.624	22.287.973
Повећање кредита и пласмана	60.922.130	19.492.970
Повећање хартија од вредности и других пласмана којима се тргује и краткорочних хартија од вредности које се држе до доспећа	55.013.488	0
Смањење депозита и одлив по основу обавеза из добитка	16.990.006	2.795.003
Нето прилив готовине из пословних активности	0	73.230.954
Нето одлив готовине из пословних активности	135.994.999	0
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		
Приливи готовине из активности инвестирања	313	2.228
Приливи од продаје нематеријалних улагања и основних средстава	313	2.228
Одливи готовине из активности инвестирања	139.470	240.451

Одливи за куповину нематеријалних улагања и основних средстава	139.470	240.451
Нето одлив готовине из активности инвестирања	139.157	238.223
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		
Приливи готовине из активности финансирања	691.663.348	0
Нето приливи по основу узетих краткорочних кредита	691.663.348	0
Одливи готовине из активности финансирања	0	81.078.755
Нето одливи по основу узетих краткорочних кредита	0	81.078.755
Нето прилив готовине из активности финансирања	691.663.348	0
Нето одлив готовине из активности финансирања	0	81.078.755
СВЕГА НЕТО ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ	100.196.189	125.784.435
СВЕГА НЕТО ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ	167.163.997	133.870.459
НЕТО ПОВЕЋАЊЕ ГОТОВИНЕ		
НЕТО СМАЊЕЊЕ ГОТОВИНЕ	66.967.808	8.086.024
ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ	211.391.822	164.437.313
ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	0	55.040.533
НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	25.667.778	0
ГОТОВИНА НА КРАЈУ ПЕРИОДА	118.763.236	211.391.822

4. ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ
у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2013. године

- у хиљадама динара

ОПИС	Основни капитал	Посебне резерве	Ревалоризационе резерве	Добитак	Губитак до висине капитала	Нереализовани губици по основу ХОВ расположивих за продају	Укупно
Стање на дан 1. јануара 2012. године	97.591.139	84.161.673	14.399.809	12.440.053			208.592.674
Кориговано почетно стање на дан 1. јануара 2012. године	97.591.139	84.161.673	14.399.809	12.440.053			208.592.674
Укупна повећања у претходној години	3.212.201	6.432.848	794.994	57.763.581			68.203.624
Укупна смањења у претходној години			156.354	12.440.053			12.596.407
Стање на дан 31. децембра 2012. године	100.803.340	90.594.521	150.384.449	57.763.581			264.199.891
Кориговано почетно стање на дан 1. јануара 2013. године	100.803.340	90.594.521	150.384.449	57.763.581			264.199.891
Укупна повећања у текућој години	18.246.199	36.515.917	377.425		43.594.173		55.169.541
Укупна смањења у текућој години			1.112.796	57.763.581			102.470.550
Стање на дан 31. децембра 2013. године	119.049.539	12.714.438	14.303.078		43.594.173		216.898.882

5. СТАТИСТИЧКИ АНЕКС
за 2013. годину

- износи у хиљадама динара

ПОЗИЦИЈА	Износ	
	31.12.2013.	31.12.2012.
Трошкови зарада	2.268.116	2.085.739
Трошкови накнада зарада	383.391	348.516
Трошкови пореза на зараде и накнаде зарада	369.866	377.844
Трошкови доприноса на зараде и накнаде зарада	1.371.236	1.203.055
Трошкови накнада за привремене и повремене послове	38.818	20.021
Остали лични расходи	122.474	80.167
Трошкови амортизације	1.749.151	1.865.993
Трошкови премија осигурања	44.647	56.340
Накнаде трошкова запосленима	249.774	251.600
Трошкови закупнина	9.555	9.854
Трошкови пореза	173.154	234.279
Трошкови доприноса	5.074	6.135
Приходи од закупнина	79.046	85.210
Негативне курсне разлике	25.667.355	0
Позитивне курсне разлике	0	53.518.631
Залихе	3.438.739	0
Просечан број запослених утврђен на основу стања на крају сваког месеца пословне године (цео број)	2.267	2.173